

Pismo Związku Polaków w Rumunii

Polonus

8 (250)2017 Revista Uniunii Polonezilor din România

SĂRBĂTOARE LA POIANA MICULUI

Poiana Micului este un sat din comuna Mănăstirea Humorului, unul dintre cele trei sate din Bucovina românească locuite de muntenii din Czadca. Conform ultimului recensământ general din 2011 numără 954 de locuitori de etnie polonă și română.

Din secolul XVI până la jumătatea secolului XX, muntenii polonezi au trasat un mare cerc migrator – cum scria cercetătorul istoriei lor, Marian Gotkiewicz. Călătoria lor, printre care și a locuitorilor din Poiana Micului a început când iobagii fugari din Silezia și Małopolska au ajuns în împrejurimile din Czadca, iar apoi la confluența sec. XVIII și XIX au pornit „după pâine” în Bucovina austriacă, ajungând în 1803 la Cernăuți și împrejurimile acestuia. Unul dintre satele în care s-au stabilit atunci a fost Huta Veche. În 1842, 40 de familii muntene, au întemeiat împreună cu nemții proveniți din teritoriul ceh un sat nou, Poiana Micului. Din 1834, exista deja Solonețu Nou, întemeiat de muntenii din Hliboca, iar din anul 1835, Pleșa – întemeiată de muntenii din Caliceanca, Huta Veche și Tereblecea.

Nu se știe cine a fost primul care a întemeiat Poiana – polonezii sau nemții, deoarece lipsesc documentele corespunzătoare. În anul 1838, funcționarii au examinat terenul destinat pentru a fi populat. Ca an de întemeiere a satului se presupune a fi anul 1842, deoarece atunci a fost emisă decizia administrativă privind împărțirea pământurilor celor din Poiana cu indicarea părții germane și polone. Nemții au ocupat partea de sus, numind-o Buchenhain, iar polonezii partea de jos a satului. Deoarece atât polonezii, cât și vecinii lor nemți erau de religie romano-catolică, au construit împreună mai întâi o bisericuță din lemn nu foarte mare, iar mai apoi locuitorii au început construcția noii biserici zidite. Finalizată în 1893, se afla în mijlocul satului în locul în care s-a unit partea polonă cu cea germană. În anul 1940, la apelul autorităților germane locuitorii germani au părăsit satul. În locul lor au fost aduși românii greco-catolici. După incendierea satului în anul 1944 au părăsit Poiana Micului, iar în locul lor, începând cu anul 1945 au început să se stabilească românii ortodocși.

De la mijlocul anului 1945, până la mijlocul anului 1950 polonezii au părăsit România, în cadrul repatrierilor în Polonia, peste 9 mii de persoane, printre care 4858 de polonezi – cetățeni români, în principal din Bucovina. Repatriații din Poiana Micului s-au stabilit în Dobrocin, Stoszynek, Oleszna, Gutwinów, Zakrzówek, precum și în împrejurimile localității Dzierżoniów din Silezia Inferioară. (Din pliantul „Poiana Micului. La 175 ani de la înființarea localității” editat de Uniunea Polonezilor din România.)

Ziua de 29 iulie a.c., a fost o zi specială pentru întreaga comunitate poloneză din Bucovina, dar mai ales pentru polonezii din Poiana Micului. Uniunea Polonezilor din România împreună cu parohia romano-catolică din Poiana Micului au organizat o amplă manifestare cu prilejul împlinirii a 175 de ani de la înființarea satului.

ȘWIĘTO W POJANIE MIKULI

Pojana Mikuli to wieś w gminie Mănăstirea Humorului, jedna z trzech na Bukowinie rumuńskiej zamieszkała przez górali czadeckich. Według ostatniego spisu powszechnego z 2011 r. liczy 954 mieszkańców narodowości polskiej i rumuńskiej.

Górale czadecy od XVI w. do połowy wieku XX zatoczyli wielkie migracyjne koło – jak pisał badacz ich dziejów Marian Gotkiewicz. Ich wędrówka, w tym i mieszkańców Pojany Mikuli, rozpoczęła się, kiedy jako zbiegowie pańszczyźniani ze Śląska i Małopolski dotarli w okolice Czadcy, a następnie na przełomie XVIII i XIX w. wyruszyli „za chlebem” na austriacką Bukowinę, docierając w 1803 r. do Czerniowiec i okolic. Jedną z wsi, w której się wówczas osiedlili była Stara Huta. W 1842 r. 40 góralskich rodzin, właśnie ze Starej Huty, założyło wraz z pochodzącymi z ziem czeskich Niemcami nową wieś – Pojanę Mikuli. Od 1834 r. istniał już Nowy Sołonec, założony przez górali z Hliboki, a od 1835 r. Pleșa – założona przez górali z Kaliczanki, Starej Huty i Tereblecza.

Nie wiadomo, kto pierwszy zasiedlił Pojanę – Polacy czy Niemcy, gdyż brakuje na ten temat dokumentów. W 1838 r. urzędnicy zlustrowali teren przeznaczony do zasiedlenia. Za rok założenia wsi przyjmuje się rok 1842, ponieważ została wówczas wydana decyzja administracyjna odnośnie podziału pojańskich gruntów z wyszczególnieniem części niemieckiej i polskiej. Niemcy osiedlili się w górnej części wsi, nazywając ją Buchenhain, Polacy natomiast w dolnej.

Ponieważ zarówno Polacy, jak i ich niemieccy sąsiedzi byli wyznania rzymskokatolickiego, zbudowali wspólnie niewielki, najpierw drewniany kościółek, a później mieszkańcy rozpoczęli budowę nowego murowanego kościoła. Ukończony w 1893 r. znajduje się pośrodku wsi, w miejscu, gdzie łączyła się część polska i niemiecka. W 1940 r., na wezwanie niemieckich władz wieś opuścili niemieccy mieszkańcy. Na ich miejsce sprowadzono grekokatolickich Rumunów. Po spaleniu wsi w 1944 r. opuścili oni Pojanę na zawsze, a w ich miejsce od początku 1945 r. zaczęli się osiedlać prawosławni Rumuni.

Od połowy 1945 do połowy 1950 r. Rumunię w ramach repatriacji do Polski opuściło 9 tys. osób, w tym 4858 Polaków – obywateli rumuńskich, głównie z Bukowiny. Reemigranci z Pojany Mikuli osiedlili się w Dobrocinie, Stoszynku, Olesznej, Gutwinowie, Zakrzówku, w okolicach Dzierżoniowa na Dolnym Śląsku. (Z okolicznościowego folderu „Pojana Mikuli. W 175-lecie założenia wsi”, wydany przez Związek Polaków w Rumunii.)

Dzień 29 lipca br. był wyjątkowy dla całej wspólnoty polskiej z Bukowiny, a zwłaszcza dla Polaków z Pojany Mikuli. Z okazji 175. rocznicy powstania wsi, Związek Polaków z Rumunii wraz z parafią rzymskokatolicką z Pojany Mikuli wspólnie zorganizowali okolicznościowe obchody.

Manifestările legate de această mare sărbătoare au început la ora 10:30 cu un recital vocal-instrumental de muzică sacră în biserica „Preasfânta Inimă a lui Isus”, susținut de soprana Anca Cecilia Păuleț, acompaniată de ansamblul cameral „Icarus” (Teodor Casiean – vioara I, Robert Stratica – vioara II, Emilian Dănilă – violă, Andrei Papa – violoncel, Radu Amarinei – oboi); la orgă: Ioan Paul Păuleț. La ora 11:00 a început Sfânta Liturghie concelebrată de E.S. Petru Gherghel, episcop de Iași, pr. Iosif Păuleț, decan de Bucovina, pr. Gabriel Bucur, paroh în Poiana Micului, precum și preoții decanatului de Bucovina.

Uroczystości związane z tym wielkim świętem rozpoczęły się o 10:30 koncertem wokально-instrumentalnym muzyki sakralnej w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w wykonaniu sopranistki Anki Cecylii Păuleț, z akompaniamentem zespołu kameralnego „Icarus” (Teodor Casiean – pierwsze skrzypce, Robert Stratica – drugie skrzypce, Emilian Dănilă – altówka, Andrei Popa – wiolonczela, Radu Amarinei – obój). Na organach grał Ioan Paul Păuleț.

O godzinie 11:00 rozpoczęła się Msza św. koncelebrowana przez J.E. Petru Gherghela – biskupa diecezji Jassy, ks. Iosifa Păuleța – dziekana Bukowiny, ks.

După Sfânta Liturghie pe platoul de lângă Casa Pelerinului din localitate, a avut loc un spectacol folcloric susținut de ansamblul gazdă „Mała Pojana”, ansamblurile din Polonia: „Pojana” din Piława Dolna și „Stanowianie” din Stanów, ansamblul „Mikul’anka” din Horná Štubňa, Slovacia, ansamblul „Sołonzanka” din Solonețu Nou și ansamblul „Mănăstireni” din Mănăstirea Humorului.

Gabriela Bucura – proboszcza z Pojany Mikuli oraz księży z całego dekanatu bukowińskiego. Po nabożeństwie na placu koło Domu Pielgrzyma odbył się koncert folklorystyczny w wykonaniu: zespołu gospodarzy „Mała Pojana”, zespołów z Polski – „Pojana” z Piławy Dolnej i „Stanowianie” ze Stanowa, zespołu „Mikul’anka” z Horná Štubňa na Słowacji, zespołu „Sołonzanka” z Nowego Sołonce i „Mănăstireni” z Mănăstirea

În deschiderea spectacolului folcloric au luat cuvântul: deputatul Uniunii Polonezilor din România – Victoria Longher, președintele Uniunii Polonezilor din România – Ghervazen Longher, președintele Consiliului Județean Suceava – Gheorghe Flutur, primarul comunei Mănăstirea Humorului – Constantin Moldovan, Andrzej Kalinowski – consulul Republicii Polone la București, precum și E.S. Petru Gherghel, episcop de Iași.

Humorului. Podczas otwarcia części artystycznej głos zabrali: posłanka Związku Polaków z Rumunii – Victoria Longher, prezes Związku Polaków w Rumunii – Gerwazy Longher, przewodniczący Rady Wojewódzkiej Suczawa – Gheorghe Flutur, burmistrz gminy Mănăstirea Humorului – Constantin Moldovan, Andrzej Kalinowski – konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie oraz J.E. Petru Gherghel – biskup diecezji Jassy.

Cu această ocazie, președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher a înmănat plăcuțe comemorative: oficialităților române, episcopului Petru Gherghel, coordonatorilor ansamblurilor folclorice prezente pe scenă: Agneșca Polacec – ansamblul „Mała Pojana”, Bożena Żygadło – ansamblul „Pojana”, Prokop Stodolica – ansamblul „Mikul'anka”, Genowefa Chabiniak – ansamblul „Stanowianie”, Ana Zielonka – ansamblul „Sołonzanka”, precum și președintelui Asociației „Dom Polski” Poiana Micului, Iosif Irișec, Mariei Malicka, coordonatorul ansamblului „Wianeczek” din Pătrăuții de Jos – Ucraina, Reginei Kałuska, coordonatorul ansamblului „Dolinianka” din Huta Veche – Ucraina și lui Maksymilian Juraszek, repatriat din Poiana Micului, fost coordonator al ansamblului „Pojana” din Piława Dolna.

Sărbătoarea s-a încheiat cu un picnic, muzică și multă voie bună.

Iuliana Dascălu

Foto: Ierzyńka Michalina Budaș

Z tej okazji prezes Gerwazy Longher wręczył pamiątkowe okolicznościowe tabliczki: przedstawicielom lokalnych władz, biskupowi Petru Gherghelowi, koordynatorom występujących na scenie zespołów folklorystycznych: Agnieszce Polacec – zespół „Mała Pojana”, Bożenie Żygadło – zespół „Pojana”, Prokopowi Stodolicy – zespół „Mikul'anka”, Genowefie Chabiniak – zespół „Stanowianie”, Anie Zielonce – zespół „Sołonzanka”, a także prezesowi Stowarzyszenia Polaków w Pojanie Mikuli – Iosifowi Irișkowi, Marii Malickiej – koordynatorce zespołu „Wianeczek” z Piotrowiec Dolnych na Ukrainie, Reginie Kałuskiej – koordynatorce zespołu „Dolinianka” ze Starej Huty na Ukrainie oraz Maksymilianowi Juraszkowi – repatriantowi z Pojany Mikuli, byłemu koordynatorowi zespołu „Pojana” z Piławy Dolnej.

Święto zakończyło się piknikiem, muzyką i dobrą zabawą.

Tłum. Barbara Breabăn

„BUKOWIŃSKIE SPOTKANIA” 2017

Tegoroczny XXVIII Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” tradycyjnie rozpoczął się polską edycją w Jastrowiu i Pile w dniach 21-25 czerwca. Także tradycyjnie już wystąpiły podczas niej oba polonijne zespoły z Bukowiny południowej: „Sołonzanka” z Nowego Sołonce i „Mała Pojana” z Pojany Mikuli. Kolejnymi scenami festiwalowymi były ukraińskie Czerniowce (1-2 lipca), rumuński Câmpulung Moldovenesc (28-30 lipca) z udziałem polonijnych zespołów z Pojany Mikuli i Nowego Sołonce, węgierski Bonyhád (4-6 sierpnia). Tegoroczny festiwal zakończyła ponownie polska edycja w Dzierżoniowie w dniach 26-27 sierpnia, podczas której wystąpiła także „Mała Pojana” z Pojany Mikuli, a niewątpliwą atrakcją był kolejny Bukowiński Festiwal Nauki.

Redakcja | Redakcja

**XXVIII edycja festiwalu
„BUKOWIŃSKIE SPOTKANIA”
w Jastrowiu i Pile
– tradycyjnie, ale po nowemu**

Sześć dni – od środy do niedzieli – 21-25 czerwca 2017 r. trwały w tym roku „Bukowińskie Spotkania” w Jastrowiu i Pile. Czas ten został sprawiedliwie podzielony przez organizatorów na obydwie miasta: trzy dni świętowało Jastrowie i tyle samo czasu, od piątku do niedzieli, świętowała Piła. Nowością tegorocznego festiwalu była prezentacja bukowińskich wesel.

W tym roku tylko korowód był tradycyjny. Wyruszył spod Domu Kultury w Jastrowiu w środę 21 czerwca o godzinie 19:00. Szły w nim zespoły dobrze znane publiczności, jak i festiwalowi debutanci. Do tych pierwszych zaliczały się „Mała Pojana”, „Sołonzanka”, „Piatra Șoimului” i „Plaiurile Pojorâtei” z Rumunii oraz „Jastrowiaczy”, „Dziordanki”, „Dolina No-

„ÎNTÂLNIRI BUCOVINENE” 2017

Cel de-al XXVIII-lea Festival Internațional Folcloric „Întâlniri Bucovinene”, anul acesta a debutat ca de obicei cu ediția poloneză din Jastrowie și Piła în perioada 21-25 iunie. Așadar, ca de obicei au participat la această ediție ambele ansambluri poloneze din Bucovina sudică: „Sołonzanka” din Solonețu Nou și „Mała Pojana” din Poiana Micului. Următoarele scene ale festivalului au fost: Cernăuți, Ucraina (1-2 iulie), Câmpulung Moldovenesc, România (28-30 iulie) cu participarea ansamblurilor poloneze din Poiana Micului și din Solonețu Nou, Bonyhád, Ungaria (4-6 august). Ediția de anul acesta a festivalului a fost încheiată cu ediția din Dzierżoniów în perioada 26-27 august, în timpul căreia a participat și ansamblul „Mała Pojana” din Poiana Micului, iar fără îndoială atracția a fost următoarea ediție a Festivalului Bucovinean al Științei.

**A XXVIII-a ediție a festivalului
„ÎNTÂLNIRI BUCOVINENE”
la Jastrowie și Piła
– tradițional, dar nou**

Șase zile – de miercuri până duminică – 21-25 iunie 2017, a durat în acest an festivalul „Întâlniri Bucovinene” din Jastrowie și Piła. Acest timp a fost împărțit corect de către organizatori între cele două orașe: trei zile s-au sărbătorit la Jastrowie și tot atâtea, de vineri până duminică, s-au sărbătorit la Piła. Noutatea festivalului din acest an a fost prezentarea nunții bucovinene.

În acest an doar parada a fost elementul tradițional. A pornit de la Casa de Cultură din Jastrowie, miercuri 21 iunie, la ora 19:00. Au defilat în ea, ansambluri bine cunoscute publicului, cât și ansambluri debutante. În prima categorie au intrat: „Mała Pojana”, „Sołonzanka”, „Piatra Șoimului” și „Plaiurile Pojorâtei” din România, precum și „Jastrowiaczy”, „Dolina Nowe-

wego Sołońca”, „Dawidenka”, „Jastrowiaczy”, „Stanowianie”, „Dunawiec”, „Podgrodzianki” i „Jutrzenka” z Polski. „Wianeczek”, „Dolinianka”, „Czeremszyna” i „Czerniwczanka” z Ukrainy to także festiwalowe wygi. Debiutantami były „Obcina Stânișoarei” i „Hajdina” z Rumunii oraz „Nordines” z USA.

„Czeremszyna”

„Dolinianka”

„Mała Pojana”

Wszystkie trzy debiutujące zespoły były w swoim rodzaju znakomite, a ich występy wywołały aplauz licznie zgromadzonej na trasie korowodu publiczności. „Nordines” był oryginalny, bo nie grał tradycyjnego bukowskińskiego repertuaru, tylko utwory Boba Dylana i słynny przed laty przebój Bobbiego Vintona „My melody of love” z refrenem „Moja droga, ja cię kocham”, przy akompaniamencie elektrycznych gitar. Związki zespołu z Bukowiną są takie, że ojcem lidera zespołu, Adama Jarosa, jest Bukowińczyk z Bośni Michał Jaros. Jego dziadkowie trafili do Bośni z Bukowiny. Po latach Adam zapragnął bliżej poznać kulturę krainy przodków, namówił kolegów z zespołu, rodowitych Amerykanów, i tak znaleźli się na bukowskińskim

go Sołońca”, „Dawidenka”, „Jastrowiaczy”, „Stanowianie”, „Dunawiec”, „Podgrodzianki” și „Jutrzenka” din Polonia. „Wianeczek”, „Dolinianka”, „Czeremszyna” și „Czerniwczanka” din Ucraina, așadar veteranii festivalului. Debutanții au fost „Obcina Stânișoarei” și „Hajdina” din România, precum și „Nordines” din SUA.

„Czerniwczanka”

„Dolina Nowego Sołońca” i „Sołoneczanka”

„Nordines”

Toate cele trei ansambluri debutante au fost, la categoria lor, excelente, iar spectacolele lor au pricinuit aplauze ale publicului numeros adunat pe traseul paradei. „Nordies” a fost original, deoarece nu a cântat un repertoriu tradițional bucovinean, au fost creații ale lui Bob Dylan și celebrul ani în urmă cântecul lui Bobby Vinton cu refrenul „Moja droga, ja te iubesc”, fiind acompaniați de chitare electrice. Legăturile ansamblului cu Bucovina sunt prin tatăl liderului ansamblului, Adam Jaros, care este bucovinean din Bosnia, Michał Jaros. Bunicii lui au ajuns în Bosnia din Bucovina. După ani, Adam a dorit să cunoască mai îndeaproape cultura patriei înaintașilor, i-a convins pe colegii din ansamblu, compatrioți americani și așa au

festiwalu. „Obcina Stânișoarei” zrobiła wrażenie strojami, trąbitami oraz czystym, donośnym śpiewem. „Hajdina” to zespół dziecięcy. Perfekcyjnie zorganizowany, ubrany w oryginalne stroje, ale przede wszystkim znakomici tancerze. To oni prezentowali tradycyjne tańce przed kościołem.

W tym roku korowodowe występy zakończyły koncert na placu przed kościołem. Nadeszła pora na prezentację bukowińskich wesel. Najpierw ulicą przejechała bryczka z burmistrzem Jastrowia Piotrem Wojtukiem. Towarzyszyli mu księża z miejscowej parafii. Stojąc w bryczce, burmistrz oznajmił uroczystie początek festiwalu. Z bram domów przy ulicy Konopnickiej zaczęli wychodzić nowożeńcy błogosławieni przez rodziców. Zaczęło się od wesela polskiego, później było rumuńskie, ukraińskie i węgierskie. Obyczaje odtworzone zostały z pietyzmem, a główni aktorzy, czyli młode pary, grali swoje role z przejęciem, szczególnie w chwili, gdy obyczaj dopuszczał pocałunek. Niestety, nie wszyscy mogli to zobaczyć i słyszeć było narzekania publiczności. Na szczęście widowisko zostało następnego dnia powtórzone na polu piknikowym. Tam nie było problemu z podziwianiem weselnych obrzędów i każdy mógł się napatrzeć do woli.

Festiwalowy czwartek w Jastrowiu rozpoczął się o 16:00 i odbywał się na polu piknikowym. Było to popołudnie bukowińskich smaków. Wszystkie zespoły bardzo starannie przygotowały potrawy i pięknie je zaprezentowały, jury oceniało bowiem zarówno smak potraw, jak i estetykę stołów. Ogłaszając werdykt, jurorzy przyznali, że mieli wielki kłopot z wyłonieniem zwycięzców. Najchętniej przyznaliby kilka pierwszych nagród, ponieważ jednak regulamin konkursu tego nie przewidywał, musieli wyłonić laureata. Okazał się nim

ajuns la festivalul bucovinean. „Obcina Stânișoarei” a impresionat prin costume, trompete, precum și prin cântul curat și răsunător. „Hajdina” este un ansamblu de copii. Organizat perfect, îmbrăcați în costume originale, dar înainte de toate dansatori excelenți. Ei au prezentat dansuri tradiționale în fața bisericii.

În acest an spectacolele de la paradă au încheiat spectacolul din piața din fața bisericii. A sosit timpul pentru prezentarea nunților bucovinene. Mai întâi pe stradă a trecut caleașca cu primarul din Jastrowie, Piotr Wojtiuk și cu preoții din parohia locală. De pe porțile caselor de pe strada Konopnicka au început să iasă mirii binecuvântați de părinți. S-a început cu nunta poloneză, apoi cu cea românească, ucraineană și maghiară. Obiceiurile au fost recreate cu pietate, iar actorii principali, adică tinerele cupluri, și-au jucat rolurile cu emoție, mai ales când obiceiul le-a permis sărutul. Din păcate, nu toți au putut vedea și auzi, au fost lamentări din partea publicului. Din fericire spectacolul a fost repetat a doua zi pe terenul pentru picnic. Acolo nu au fost probleme cu vizualizarea obiceiurilor de nuntă și fiecare a putut privi în voie.

Joia festivalului din Jastrowie a început la ora 16:00 și s-a desfășurat pe terenul pentru picnic. A fost

după-amiaza gusturilor bucovinene. Toate ansamblurile au pregătit cu mare străduință, bucate și le-au prezentat frumos, juriul a punctat în mod egal atât gustul bucatelor, cât și estetica meselor. Anunțând verdictul, juriul a recunoscut faptul că au avut mari probleme în selectarea câștigătorilor. Cu plăcere ar fi acordat câteva premii I, dar deoarece regulamentul concursului nu permitea acest lucru, au trebuit să selecteze laureatul. Acesta s-a dovedit a fi debutantul festivalului din acest an – ansamblul „Hajdina”. După anunțarea rezultatelor con-

tegoroczny festiwalowy debiutant – zespół „Hajdina”. Po ogłoszeniu wyników konkursu publiczność przystąpiła do degustacji i w kilkanaście minut po smakach Bukowiny pozostało tylko wspomnienie.

Zakończyły się występy na scenie. Na polu piknikowym w dwóch rzędach postawiono stoły, za którymi zasiedli widzowie, by przyjrzeć się weselnym obrzędom. Upał zelżał, zachodzące słońce dawało piękne światło. Gdy już się zaczynało ściemniać, między stoły wtargnęły barwnie ubrane Cyganki i dały oszałamiający pokaz tańca. – Co to za zespół? Skąd one? – padały pytania. Nie wszyscy od razu zorientowali się, że to „Czerniwczanki” w nowym repertuarze.

Pierwsza Noc Świętojańska odbyła się w Pile w piątek 23 czerwca. Tym razem nie było ulewy, deszcz tylko siąpił. Zanim się ściemniło, zespoły dały występ na wyspie, gdzie przywitał je prezydent Piły Piotr Głowski, który na tę okazję fragment swego przemówienia wygłosił nawet po węgiersku. Druga Noc Świętojańska odbyła się nad jeziorem w Jastrowiu następnego dnia. I tu w trakcie występów trochę popadał deszcz, co jednak nie przeszkodziło bardzo licznie zebranej publiczności podziwiać artystów. Ludową Noc Świętojańską zakończył w Jastrowiu supernowoczesny pokaz laserowy.

cursului, publicul a început degustarea și după câteva zeci de minute, gusturile Bucovinei au rămas doar o amintire.

S-au încheiat spectacolele pe scenă. Pe terenul pentru picnic, au fost puse mese pe două rânduri, la care s-au așezat spectatori, să vadă obiceiurile de nuntă. Căldura s-a domolit, iar soarele care apunea dădea o lumină frumoasă. Când a început să se întunece, printre mese au apărut țigănci îmbrăcate colorat și au oferit un spectacol amețitor de dans. – Ce fel de ansamblu este? De unde sunt? – curgeau întrebări. Nu toți și-au dat seama imediat că aceștia sunt ansamblul „Czerniwczanka” cu noul lor repertoriu. Prima noapte a sărbătorii „Sfântul Ioan” a avut loc la Piła, vineri 23 iunie. De această dată nu a mai plouat torențial, doar picura. Până s-a înnoptat, ansamblurile au susținut un program artistic pe insulă, unde au fost întâmpinați de primarul orașului Piła, Piotr Głowski, care cu această ocazie a rostit un fragment din discursul său în limba maghiară. Cea de-a doua noapte a „Sfântului Ioan” s-a desfășurat ziua următoare pe lac în Jastrowie. Iar aici în timpul spectacolelor a plouat puțin, ceea ce nu a deranjat foarte tare publicul numeros adunat pentru a-i admira pe artiști. Noaptea populară a „Sfântului Ioan” a fost încheiată la Jastrowie printr-un spectacol de lasere.

Final festivalului a avut loc duminică după-amiază pe 25 iunie în Piła. Au urcat pe scenă toate ansamblurile care au luat parte la cea de-a XXVIII-a ediție a festivalului „Întâlniri Bucovinene”. Publicul, îmbrăcat în pelerine și protejându-se de ploaie cu umbrele, deoarece și în această zi a plouat, a fost generos cu aplauzele. Oamenii priveau cu regret cum ansamblurile, direct de pe scenă mergeau spre autocare pentru a se întoarce acasă.

Prof. Helena Krasowska i Grażyna Myślińska w programie Telewizji Poznań
Prof. Helena Krasowska și Grażyna Myślińska în emisiunea TVP Poznań

Tegorocznemu festivalului towarzyszyło duze zainteresowanie polskich mediów, nie tylko regionalnych. Na dzień przed rozpoczęciem imprezy Telewizja Polska wyemitowała rozmowę z prof. Heleną Krasowską, która bierze udział w festiwalu od wielu lat, a od kilku lat jest organizatorką Bukowińskiego Festiwalu Nauki. Drugim gościem w telewizyjnym studio była niżej podpisana Grażyna Myślińska, która fotografuje festiwal od kilku lat, a na co dzień jest dziennikarką „Gościa Niedzielnego” i Polskiej Agencji Fotografów FORUM. Zaproszony do udziału w programie dyrektor festiwalu, Zbigniew Kowalski, nie mógł niestety przyjechać do telewizyjnego studia, bo w tym czasie przyjmował autokary z przyjeżdżającymi do Jastrowia zespołami. Relacje z festiwalu zamieszczała także prasa regionalna. Radio Koszalin wyemitowało relację z imprezy. „Bukowińskie Spotkania” żyły też w mediach społecznościowych. Strona „Bukowińskie Spotkania” na Facebooku odnotowywała ponad 90 tys. wejść dziennie. Działo się tak szczególnie, gdy prowadzone były transmisje na żywo. Wśród zainteresowanych dominowali internauci z Polski, Rumunii, Ukrainy i Węgier, ale festiwalowe informacje komentowali także użytkownicy z Włoch, Hiszpanii, Kanady, Niemiec. Można się domyślać, że byli to Bukowińczycy lub potomkowie Bukowińczyków. Najbardziej egzotyczne kraje, których

Festivalul de anul acesta a prezentat un mare interes pentru mass-media poloneză și nu doar pentru cea regională. Înainte cu o zi de începere a festivalului, Televiziunea Polonă a emis un interviu cu prof. Helena Krasowska, care ia parte la festival de mulți ani, iar de câțiva ani este organizatorul „Festivalului Bucovinean al Științelor”. Al doilea oaspete al studioului televiziunii a fost subsemnata, Grażyna Myślińska, care fotografiază festivalul de câțiva ani, iar în viața de zi cu zi este jurnalist la revista „Gość Niedzielnny” și al Agenției Poloneze a Fotografilor „FORUM”. Invitat să ia parte la program, directorul festivalului, Zbigniew Kowalski, nu a putut să ajungă în studioul televiziunii, deoarece întâmpina autocarele cu ansamblurile care veneau la Jastrowie. Informațiile de la festival au fost transmise de presa regională. Radio Koszalin a emis informații de la festivitate. „Întâlniri Bucovinene” a trăit și prin intermediul social-media. Pagina de Facebook a festivalului „Bukowińskie Spotkania” a înregistrat peste 90 de mii de vizualizări zilnic. Au fost transmisiuni „live” pe Facebook. Printre cei interesați au dominat internauții din Polonia, România, Ucraina și Ungaria, dar comentarii au venit și de la utilizatori din Italia, Spania, Canada, Germania. Putem să ne imaginăm că erau bucovineni sau urmași ai bucovinenilor. Cele mai exotice țări, ale căror locuitori ne-au vizitat pe Facebook sunt din

mieszkańcy odwiedzali nas na Facebooku, to Zjednoczone Emiraty Arabskie, Australia i Filipiny. Najwyraźniej i tam los rzucił naszych ziomków. Festiwal i Internet stworzyły okazję, by znów się spotkać. Jeśli nie przed festiwalowymi scenami, to przynajmniej na Bukowinie wirtualnej.

Grażyna Myślińska

Foto: Grażyna Myślińska

III BUKOWIŃSKI FESTIWAL NAUKI

Dzierżoniowskie muzeum gościło po raz drugi uczestników Bukowińskiego Festiwalu Nauki, odbywającego się już od trzech lat. Pomysłodawczyniami tej dobrze przyjętej imprezy o charakterze popularnonaukowym są: dr hab. Helena Krasowska, profesor Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk i dr Magdalena Pokrzyńska z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Kolejna już III edycja festiwalu zawitała znów do Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa w dniu 25 sierpnia 2017 r. Piątkowy wieczór wypełniony był tematyką bukowińską w czterech różnych odsłonach.

dr Magdalena Pokrzyńska
(fot. Krzysztof Bachiński)

Popularyzatorski charakter miał panel dyskusyjny pt. „Dawne wzornictwo w bukowińskiej tradycji”, który rozpoczął festiwal. W następnej kolejności były popularnonaukowe wykłady: „Pojańczycy wyruszają na ziemię dzierżoniowską” oraz „Pszczoly i ludzie. Dwa społeczeństwa – dwa światy”. Wszystko to działo się w oprawie wystawy nawiązującej do buko-

Emiratele Arabe Unite, Australia și Filipine. Aparent, soarta i-a dus și acolo pe concetățenii noștri. Atât festivalul, cât și internetul au creat ocazia pentru a ne reîntâlni, chiar dacă nu în fața scenelor festivalului, cel puțin în Bucovina virtuală.

Trad. Iuliana Dascălu

A III-A EDIȚIE A FESTIVALULUI BUCOVINEAN AL ȘTIINȚEI

Muzeul din Dzierżoniów a găzduit pentru a doua oară participanții la Festivalul Bucovinean al Științei care are loc deja de trei ani. Părinții acestui bine cunoscut eveniment popular de știință sunt: dr hab. Helena Krasowska, profesor la Institutul de Studii Slavistice al Academiei Poloneze de Științe și dr. Magdalena Pokrzyńska de la Institutul de Sociologie al Universității din Zielona Góra. Cea de-a treia ediție a festivalului i-a reunit din nou la Muzeul Municipal Dzierżoniów pe data de 25 august 2017. Seara de vineri a avut o tematică bucovineană formată din patru puncte de vedere diferite.

Un caracter de popularizare au avut următoarele sesiuni de dezbateri cu titlul: „Vechile motive tradiționale Bucovinene” cu care s-a început festivalul. Apoi, au existat prelegeri științifice populare: „Cei din Poiana Micului pornesc spre tărâmul din Dzierżoniów” precum și „Albine și oameni. Două societăți – două lumi”. Toate acestea s-au petrecut în cadrul expoziției

wińskiego wzornictwa, przygotowanej przez muzeum. W panelu poprowadzonym przez Marię Zapotoczną z Muzeum Miejskiego udział wzięli: Anna Kucharek, Maksymilian Juraszek – urodzeni jeszcze w Pojanie Mikuli i po II wojnie osiedlający się na ziemi dzierzoniowskiej, oraz Bożena Żygadło, córka Anny.

referitoare la motivele tradiționale Bucovinene pregătita de muzeu. În sesiunea de dezbateri condusă de către Maria Zapotocznă din Muzeul Municipal au participat: Anna Kucharek, Maksymilian Juraszek – născuți în Poiana Micului, iar după cel de-Al Doilea Război Mondial s-au stabilit pe terenurile din Dzierżoniów și Bożena

Uczestnicy panelu, od lewej | Participanții la dezbateri, de la stânga: Maria Zapotocznă, Bożena Żygadło, Anna Kucharek, Maksymilian Juraszek
(fot. Krzysztof Bachiński)

Wszyscy troje kultuwają tradycje bukowińskie i związani są z zespołem folklorystycznym „Pojana” z Piławy Dolnej. Słuchając ich dyskusji w oparciu o pokaz zdjęć z różnych bukowińskich miejscowości jak: Pojana Mikuli, Nowy Sołonec, Kaczyka czy Plesza, można było odnaleźć charakter dawnego wzornictwa, jak i jego dzisiejszą kontynuację. W ten sposób przybliżono jakże ważną część dziedzictwa kulturowego naszych rodaków z Bukowiny rumuńskiej. Maksymilian Juraszek mówił o bukowińskiej ludowej architekturze. Pamięta on bowiem czas odbudowy spalonej przez Niemców w 1944 r. swojej rodzinnej wsi. Mógł zatem w szczegółach opisać konstrukcje drewnianych domostw, elementy wiejskiego obejścia wraz z charakterystycznymi studniami, bramami wejściowymi, także ze zdobionymi sztachetami płotów. W trakcie panelu mogliśmy również usłyszeć o sposobie dekorowania wnętrz mieszkalnych w drewniane sprzęty, obrazy, serwety na ścianach, kwiatowe tkaniny, ale też o charakterystycznych strojach, jak i o jednej z najstarszych metod zdobienia pisanek – woskowej, czyli batikowej.

W kolejnej części festiwalu prof. Krzysztof Nowak z Uniwersytetu Śląskiego opisał drogi Polaków ze wsi Pojana Mikuli na ziemię dzierzoniowską po II wojnie światowej. Miejscowość, leżącą w rumuńskiej części Bukowiny, opuścili w większości polskie rodzi-

Żygadło, fiica Annei. Toți trei cultivă tradițiile Bucovinei și sunt legați de ansamblul folcloric „Pojana” din Piława Dolna. Ascultând discuțiile lor cu privire la prezentarea fotografiilor din diferite localități bucovinene cum ar fi: Poiana Micului, Solonețu Nou, Cacica sau Pleșa, se putea regăsi caracterul vechi al motivelor care continuă și până astăzi, în acest fel, o parte importantă a patrimoniului cultural al conașionalilor noștri din Bucovina românească. Maksymilian Juraszek a vorbit despre arhitectura populară Bucovineană. El își amintește timpul reconstruirii satului său natal, ars de germani în anul 1944. Prin urmare, putea să descrie în detaliu construcția caselor din lemn, elementele de împrejmuire rurale, împreună cu fântâni caracteristice, porți de intrare, de asemenea, împodobite cu leături de gard. În timpul sesiunii de dezbateri am putut auzi, de asemenea, despre modul de decorare a ustensilelor de uz casnic din lemn, tablouri, ștergare pe pereți, țesături florale, dar despre costumele caracteristice precum și despre una dintre cele mai vechi metode de decorare a ouălor – cu ceară adică prin tehnica batik.

În următoarea parte a festivalului, prof. Krzysztof Nowak de la Universitatea din Silezia a descris drumurile polonezilor din satul Poiana Micului spre terenurile din Dzierżoniów, după cel de-Al Doilea Război Mondial. Localitatea aflată în Bucovina românească,

Wystawa nawiązująca do bukowińskiego wzornictwa
Expoziția legată de motivele tradiționale bucovinene
 (fot. Muzeum Miejskie Dzierżoniowa | Muzeul Orașului Dzierżoniów)

ny i osiedliły się w rejonie powiatu dzierżoniowskiego. Powracali oni w kilku transportach już od 1946 r. Pojańczycy starali się osiedlać w gospodarstwach położonych blisko siebie. Do dziś więc okoliczne wioski skupiają pojańskie rodziny i ich potomków. Prof. Nowak opisał zarówno okoliczności związane z wyjazdem, transportami, jak i trudnym pierwszym okresem po przybyciu do Polski, gdzie trzeba było na nowo ułożyć swoje życie w odmiennych warunkach. Wymienieni zostali ci, którzy brali czynny udział przy organizowaniu całego procesu oraz rody pojańskich rodzin, w tym imienne wykazy osób z poszczególnych transportów z Pojany Mikuli na ziemię dzierżoniowską.

W ostatniej części piątkowego spotkania wystąpiła dr Magdalena Pokrzyńska z wykładem „Pszczółki i ludzie. Dwa społeczeństwa – dwa światy”, nawiązując do aktualnie organizowanego dzierżoniowskiego święta Miodobrania, odbywającego się, jak co roku, w ostatni weekend sierpnia. Przedstawiła ona historię i tradycje pszczelarskie, jak i produkty wytwarzane w ulu. Nawiązała także do licznych pasiek na bukowińskiej ziemi. Dr Pokrzyńska odniosła się oczywiście do motta zawartego w temacie, wyjaśniając istnienie obok siebie dwóch społeczności: ludzi i pszczoł.

Na ziemię dzierżoniowską po 1945 r. z Bukowiny przybyli przede wszystkim mieszkańcy Pojany Mikuli, którzy w naszym środowisku szybko odnaleźli dobry grunt, by nadal kultywować własne tradycje. Dość szybko można było zaobserwować ich pewną odmienną od przybyłej pozostałej ludności z różnych części Polski. Pojańczycy swoją kulturowością, aktywnością wpisali się w wielokulturowy pejzaż Dolnego Śląska, jednocześnie ubogacając go. Należy zauważyć, że poza przybyszami z Pojany Mikuli do Dzierżoniowa

a fost părăsită în majoritate de familiile poloneze care s-au stabilit în zona districtului Dzierżoniów. Ei s-au întors în câteva transporturi începând cu anul 1946. Locuitorii au încercat să se stabilească în gospodării apropiate unele de altele. Până în prezent, satele învecinate sunt locuite de familii provenite din Poiana Micului și urmașii acestora. Profesorul Nowak a descris atât circumstanțele călătoriei, transporturile, cât și prima perioadă dificilă după sosirea în Polonia, unde trebuiau să-și întemeieze o nouă viață în diferite condiții. Au fost menționați cei care au participat activ la organizarea întregului proces, precum și rudele familiilor din Poiana Micului, inclusiv numele persoanelor din diferite transporturi din Poiana Micului spre pământul din Dzierżoniów.

În ultima parte a întâlnirii de vineri, dr. Magdalena Pokrzyńska a ținut o prelegere cu tema „Albine și oameni. Două societăți – două lumi”, care se referă la sărbătoarea Mierii care se desfășoară în fiecare an în ultimul weekend al lunii august. A prezentat istoria și tradițiile apiculturii și produsele stupului. De asemenea, ea a făcut referire la numeroasele stupării de pe pământul Bucovinean. Dr. Pokrzyńska, desigur, s-a referit la motto-ul conținut în acest subiect, explicând existența a două comunități: oameni și albine.

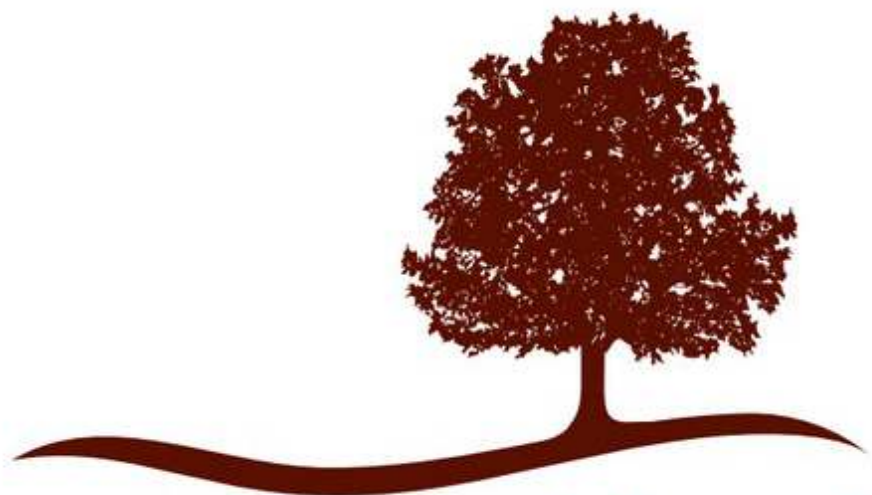
Pe terenurile din Dzierżoniów, după 1945, din Bucovina au sosit în primul rând locuitorii din Poiana Micului, care în mediul nostru au găsit rapid un pământ bun de a continua să cultive propriile lor tradiții. Destul de repede se putea observa diferența lor de restul populației, care au venit din diferite părți ale Poloniei. Prin cultura și activitatea lor s-au înscris în peisajul multicultural din Silezia Inferioară, în același timp, îmbogățindu-l. Trebuie remarcat faptul că, în plus față de locuito-

i na teren powiatu w mniejszym stopniu przybyła ludność z innych miejscowości Bukowiny, np.: Starej Huty, Piotrowiec Dolnych, Nowego Szołca czy Wikszan (Rudy), Radowiec, Czerniowiec i innych. Z uwagi na specyfikę osiągnąć jakie przynieśli ze sobą Bukowińczycy, a ich potomkowie w istotnym stopniu kontynuują przywiązanie do wartości wyniesionych z dawnej Bukowiny, Muzeum Miejskie Dzierżoniowa jest szczególnie zainteresowane dalszymi badaniami i upowszechnianiem ich dorobku wśród lokalnej społeczności oraz gości naszego miasta.

Maria Zapotoczna, Henryk Smolny

rii nou veniți din Poiana Micului la Dzierżoniów și zona județului într-o măsură mai mică, a venit populația din alte localități din Bucovina, cum ar fi din: Huta Veche, Pătrăuții de Jos, Solonețu Nou sau Vicșani (Ruda), Rădăuți, Cernăuți și altele. Datorită realizărilor specifice pe care le-au adus cu ei, bucovinenii și urmașii lor continuă să facă legătura cu valorile aduse din fosta Bucovina. Muzeul Orașului Dzierżoniów este în principal interesat în continuarea cercetărilor și diseminarea realizărilor în rândul comunității locale, precum și a oaspeților orașului nostru.

Trad. Ierzyńska Michalina Budaș

BUKOWIŃSKI FESTIWAL NAUKI

III Bukowiński Festiwal Nauki był zadaniem finansowanym w ramach umowy 695/P-DUN/2017 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę

A III-a ediție a Festivalului Bucovinean al Științei a fost finanțat în cadrul contractului 695/P-DUN/2017 din fondurile Ministrului Științelor și al Învățământului Superior destinate pentru activitatea de popularizare a științei

FESTIVALUL INTERETNIC „CONVIEȚUIRI”

Pe data de 16 iulie a.c., la Casa de Cultură din Rădăuți, s-a desfășurat cea de-a XXIV-a ediție a Festivalului Interetnic „Conviețuiri”. Organizatorul acestui eveniment a fost Uniunea Ucrainenilor din România, filiala din Suceava – președinte fiind prof. Ilie Sauciuc.

De asemenea, a fost invitată și Uniunea Polonezilor din România. Aceasta a fost reprezentată de ansamblul artistic „Mała Pojana” și de vicepreședintele Cazimir Longher, care a ținut să mulțumească organizatorului pentru invitație.

Ansamblul a interpretat cântece tradiționale poloneze: „Zachuciały góry”, „A w tych pojańskich górach”, „Za górami, za lasami” și dansuri tradiționale poloneze precum: „Popodrynke”, „Gwiazda”, „Krokiem”, „Klaniany” și „Jasio”.

MIĘDZYETNICZNY FESTIWAL „CONVIEȚUIRI”

W dniu 16 lipca br. w Domu Kultury w Radowcach odbyła się XXIV edycja Międzyetnicznego Festiwalu „Conviețuiri”. Organizatorem tego wydarzenia był Związek Ukraińców z Rumunii, filia Suczawa, z jego prezesem Ilie Sauciukiem.

Do udziału w nim zaproszono także Związek Polaków z Rumunii. Reprezentował go zespół ludowy „Mała Pojana” z Pojany Mikuli oraz wiceprezes Kazimierz Longher, który podziękował organizatorom za zaproszenie.

Zespół wykonał swoje tradycyjne piosenki, m.in.: „Zachuciały góry”, „A w tych pojańskich górach”, „Za górami, za lasami” oraz tańce jak: „Popodrynke”, „Gwiazda”, „Krokiem”, „Klaniany” i „Jasio”.

De amintit este faptul că Festivalul „Conviețuiri” a fost inițiat de Nicolai Cureliuc, din Măriței, județul Suceava, în 1994. Aici s-au desfășurat primele șapte ediții ale festivalului, după care festivalul s-a desfășurat și în alte localități, revenind apoi la Măriței în 2008, la ediția a XV-a, apoi desfășurându-se din nou în alte localități.

Warto nadmienić, że Festiwal „Conviețuiri” został zainicjowany w 1994 r. przez Nicolaia Cureliuca z Măriței, miejscowości w woj. Suczawa. Tutaj odbyły się siedem pierwszych edycji festiwalu, potem przenoszono go do innych miejscowości, w 2008 r. podczas XV edycji powrócił do Măriței, przenosząc się potem znowu do innych miejscowości.

La Festival au participat 22 de formații reprezentând etniile: ucraineană, polonă, germană, a rușilor-lipoveni și cea romă. De asemenea, a luat parte prefectul județului Suceava – Mirela Adomnicăi.

Ierzyńska Michalina Budaș

Foto: Cazimir Longher

Podczas festiwalu na scenie wystąpiły 22 zespoły reprezentujące mniejszości: ukraińską, polską, niemiecką, starowierców i romską. Udział w festiwalu wziął także wojewoda suczawski Mirela Adomnicăi.

Tłum. Barbara Breabăn

Z ŻYCIA DEKANATU BUKOWIŃSKIEGO

DIN VIAȚA DECANATULUI DE BUCOVINA

„POD TWOJĄ OBRONĘ UCIEKAMY SIĘ”

„Pod Twoją obronę uciekamy się Święta Boża Rodzicielko, naszymi prośbami racz nie gardzić w potrzebach naszych, ale od wszelakich złych przygód racz nas zawsze wybawiać”. Tymi słowami rozpoczęła się pielgrzymka do Sanktuarium pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kaczyce.

„SUB OCROTIREA TA ALERGĂM”

„Sub ocrotirea ta alergăm, Sfântă Născătoare de Dumnezeu, nu ne disprețui rugăciunile în nevoile noastre, ci ne mântuiește oricând de toate primejdiile, Fecioară Slăvită și Binecuvântată”. Cu aceste cuvinte a început pelerinajul la Sanctuarul „Adormirea Maicii Domnului” de la Cacica.

W poniedziałek, 14 sierpnia br., począwszy od godziny 10:00 miało miejsce nabożeństwo pokutne, o 12:00 odbyła się uroczysta Msza św. i rozpoczęcie pielgrzymki. Jak co roku, o godzinie 12:30 pielgrzymka młodzieży rozpoczęła się od stacji kolejowej drogą prowadzącą do sanktuarium. Wierni z polskich parafii, z Pojany Mikuli i Pleszy, wraz z wiernymi z Nowego Sołonica również ruszyli na pielgrzymkę do Kaczyki. Grupa składała się z całych rodzin, młodzieży, dzieci i osób starszych.

Gdy przybyliśmy do Kaczyki, zobaczyliśmy tłumy, modlące się do Najświętszej Maryji Panny. Na spotkanie z Nią przybył także Jego Ekscelencja Miguel Maury Buendía – nuncjusz apostolski w Rumunii i Republice Mołdawii. Witali go wszyscy kapłani, razem z naszymi biskupami diecezji Jassy – Petru Gherghel i Aurelem Percă, którzy oczekiwali go przy pomniku św. Jana Pawła II.

Luni, 14 August a.c., la ora 10:00 a avut loc celebrarea penitențială, iar la ora 12:00 a avut loc Sfânta Liturghie solemnă de deschidere a pelerinajului. De asemenea, ca în fiecare an, la ora 12:30 a avut loc pelerinajul tinerilor care a pornit de la calea ferată, înainte de zona unde încep serpentinele din drumul spre Cacica. Și anul acesta pelerinajul la Cacica l-am făcut cu credincioșii din parohiile poloneze Solonețu Nou, Poiana Micului și Pleșa. Din grup făceau parte familii, tineri, copii și persoane în vârstă.

Ajunși la Cacica am văzut o mare de oameni, nu doar din România, veniți să se roage la Fecioara Maria. A venit s-o salute pe Maria și Excelența Sa, Miguel Maury Buendía, nunțiu apostolic în România și Republica Moldova. La sosirea lui toți preoții împreună cu păstorii noștri, ES Petru Gherghel și ES Aurel Percă, l-au așteptat la statuia sfântului Ioan Paul al II-lea, unde ES Petru Gherghel i-a urat bun venit.

Szczególnym momentem była Msza św. o godzinie 18:00, celebrowana dla młodzieży, w której uczestniczyli także klerycy i osoby konsekrowane, którą poprzedziła Droga Krzyżowa i adoracja eucharystyczna. O godzinie 22:00 rozpoczęło się czuwanie maryjne i modlitwa różańcowa oraz, jak co roku, odbyła się procesja światła wokół sanktuarium.

Un moment aparte l-a constituit liturghia de la ora 18:00 dedicată tuturor tinerilor, seminariștilor și persoanelor consacrate, care a fost precedată de Calea Sfintei Cruci și de Adorația Euharistică. La ora 22:00 a început privegherea mariană și recitarea rozariului. Nu a lipsit nici procesiunea cu lumânări în jurul sanctuarului.

We wtorek, 15 sierpnia, program uroczystości odpustowych rozpoczął się Mszą św. o 6:00 rano. O godzinie 7:30 odprawiono Mszę św. grekokatolicką w kościele, o 8:30 nabożeństwo w języku węgierskim w grocie, zaś o 9:15 odbyły się dwie msze: w języku niemieckim w grocie i w języku polskim w kościele z udziałem pielgrzymów z Polski i z miejscowości zamieszkałych przez Polaków: Nowego Sokoła, Pojany Mikuli, Pleśzy, Moary, Bukowca, Runku, Rakowej, Gury Humorului czy Suczawy. Mszy św. w języku polskim towarzyszył chór parafii w Kaczyce, a odprawił ją mons. Ionuț Strejac wraz z kapłanami z całego dekanatu buko-

Marți, 15 August a.c., programul celebrărilor dedicate hramului a început la ora 6:00 cu Sfânta Liturghie de dimineață, la 7:30 a avut loc Liturghia greco-catolică (în biserică), la 8:30 – Sfânta Liturghie în limba maghiară (la grotă), după care la 9:15 au urmat două liturghii: în limba germană celebrată la grotă și Sfânta Liturghie în limba polonă (în biserică) la care au participat pelerini din Polonia, dar și membrii comunității poloneze din localitățile: Solonețu Nou, Pleșa, Poiana Micului, Moara, Păltinoasa, Runc, Racova, Gura Humorului, Suceava. Întreaga Sfântă Liturghie în limba polonă a fost acompaniată de Corul din Cacica. Sfânta Litur-

wińskiego w asyście diakonów i kleryków z Polski. W mszy odpustowej wzięli udział także poseł z ramienia polskiej mniejszości Victoria Longher i prezes Związku Polaków w Rumunii – Gerwazy Longher.

W obchodach odpustowych w Sanktuarium Matki Bożej w Kaczyce wziął udział JE Miguel Maury Buendía, nuncjusz apostolski, który sprawował uroczystą Mszę św. o 11:00, JE Petru Gherghel, biskup diecezji Jassy, JE Aurel Percă, biskup pomocniczy diecezji

ghie a fost oficiată de monseniorul Ionuț Strejac împreună cu preoții din decanatul de Bucovina și Polonia, precum și diaconi și seminariști din Polonia. Nelipsiți de la această slujbă au fost: deputatul Uniunii Polonezilor din România – Victoria Longher și președintele Uniunii Polonezilor din România – Ghervazen Longher.

La celebrările hramului Sanctuarului de la Căcica a participat și nunțul apostolic Mons. Miguel Maury Buendía care a oficiat Sfânta Liturghie solemnă la ora 11:00, ES Petru Gherghel, episcop de Iași, ES Aurel Percă, episcop auxiliar de Iași, dar și numeroși preoți și

Jassy, liczni kapłani, a także przedstawiciele władz samorządowych. Słowo Boże wygłosił JE Miguel Maury Buendía, który podkreślił m.in., że Maryja Panna „wypełnia swoje obowiązki jako Matka Niebios i modli się za grzeszników teraz i w godzinie śmierci naszej”.

Należy zaznaczyć, że podczas wszystkich uroczystości odpustowych i podczas wszystkich Mszy św. oprawą muzyczną zachwycał przybyłych pielgrzymów chór parafialny z Kaczyki oraz chór kościoła pw. św. Mikołaja w Bacău pod batutą ks. Cipriana Antalucă.

Agnieszka Cohut

Foto: Ierzynka Michalina Budaş

oficialităţi. În cuvântul de învăţătură către pelerini, ES Miguel Maury Buendía a spus că Fecioara Maria „îşi îndeplineşte atribuţiile de Maică a Cerului” şi se roagă pentru păcătoşi „acum şi-n ora morţii noastre”.

Menţionăm faptul că pe tot parcursul pelerinajului şi a Sfintelor Liturghii, corul din Cacica şi corul Bisericii centrale din Bacău, dirijaţi de preotul Ciprian Antalucă au încântat urechile pelerinilor sosiţi la Cacica.

ODPUST W PARAFII W PLESZY

30 lipca br. odpust świętowali wierni z parafii rzymskokatolickiej pw. św. Anny w Pleszy. Mszę świętą w języku polskim odprawili o godz. 10:00 ks. Marek Chociej i ks. Stanisław Kucharek – wicedziekan i proboszcz w Nowym Sołońcu. Uroczystej sumie przewodniczył natomiast ks. dziekan Iosif Păuleţ w asyście księży z całego dekanatu bukowińskiego.

W uroczystościach odpustowych udział wzięli mieszkańcy Pleszy i liczni wierni z sąsiednich miejscowości. Obok poseł z ramienia polskiej mniejszości Victorii Longher oraz prezesa Związku Polaków w Rumunii Gerwazego Longhera w odpuście uczestniczył także konsul RP w Bukareszcie – Andrzej Kalinowski. Parafianie z Nowego Sołońca przybyli do kościoła w Pleszy w pieszej pielgrzymce i modlili się o zdrowie dla proboszcza pleszańskiej parafii – ks. Andrzeja Staszkoviana.

Agnieszka Cohut

Foto: Agnieszka Cohut

HARAMUL BISERICII DIN PLEŞA

Pe data de 30 iulie, comunitatea romano-catolică din Pleşa a sărbătorit hramul bisericii „Sfânta Ana”. Liturghia în limba polonă a avut loc la ora 10:00 şi a fost oficiată de pr. Marek Chociej şi de pr. Stanislav Cucharec – vicedecan şi paroh în Soloneţu Nou. Liturghia solemnă a fost celebrată de pr. Iosif Păuleţ, decan de Bucovina împreună cu preoţii din decanatul de Bucovina.

La celebrarea hramului au luat parte locuitorii Pleşei, dar şi numeroşi credincioşi din comunităţile învecinate. Alături de deputatul Uniunii Polonezilor din România, Victoria Longher şi preşedintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher la hram a participat de asemenea consulul Republicii Polone Bucureşti – Andrzej Kalinowski. Credincioşii din Soloneţu Nou au venit la hram în pelerinaj şi s-au rugat pentru sănătatea pr. paroh din Pleşa – Andrei Staszkovian.

ODPUST NA BULAJU

14 sierpnia Kościół katolicki wspomina św. Maksymiliana Marię Kolbego (1884-1941), zakonnika, który zginął męczeńską śmiercią w obozie koncentracyjnym w Auschwitz.

Doroczny odpust w swojej parafii pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego świętowali uroczystie wierni katolicy z Bulaju (Moary). W tym roku przypadł on w niedzielę 20 sierpnia.

Podczas uroczystości odpustowych odprawiono dwie Msze św. Nabożeństwo w języku polskim o godz. 10:00 odprawili ks. Stanisław Kucharek – wicedziekan i proboszcz w Nowym Sołońcu oraz mons. Ionuț Paul Strejac. Uroczystej sumie w języku rumuńskim natomiast przewodniczył ks. dziekan Iosif Păuleț w asyście księży z całego dekanatu bukowińskiego. W nabożeństwie uczestniczyli, obok licznie zgromadzonych wiernych, prezes Związku Polaków w Rumu-

HRAM LA BULAI

Pe 14 august, Biserica Catolică îl sărbătorește pe Sfântul Maximilian Kolbe, preot și martir în lagărul de exterminare de la Auschwitz (1884-1941).

Ca în fiecare an, credincioșii romano-catolici din Bulai (Moara) au celebrat hramul bisericii „Sf. Maximilian Maria Kolbe” din localitate. Anul acesta hramul a avut loc duminică, 20 August a.c.

Au fost celebrate două Sfinte Liturghii, una în limba polonă la ora 10:00 oficiată de pr. vicedecan Stanislav Cucharec, paroh în Solonețu Nou și de mons. Ionuț Paul Strejac și cealaltă în limba română, Liturghie solemnă concelebrată de pr. decan Iosif Păuleț împreună cu preoții din decanatul de Bucovina. La liturghia în limba română au participat președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher, primarul comunei Moara, Eduard Dziminschi și numeroși credin-

nii Gerwazy Longher oraz wójt gminy Moara Eduard Dziminski. Podczas obu mszy podkreślano heroiczną postawę św. Maksymiliana Marii Kolbego, który kochał Boga, Najświętszą Maryję Pannę i bliźniego bardziej niż własne życie.

Ojciec Maksymilian Maria Kolbe trafił do obozu koncentracyjnego w Auschwitz 28 maja 1941 r. i otrzymał numer 16670. Był wielokrotnie katowany i bity. Ból znosił jednak heroicznie, dzieląc się przy tym ostatnią kruszyną chleba z współwięźniami. Pocieszał ich i zachęcał, aby oddali się w ręce Niepokalanej. Pod koniec lipca 1941 r. z bloku, w którym przebywał ojciec Maksymilian uciekł jeden z więźniów. W trakcie apelu wybrano dziesięć osób, które zostały skazane na śmierć głodową. Wśród nich znalazł się Franciszek Gajowniczek, który osierociłby żonę i dzieci. Maksymilian Maria Kolbe zaoferował, że to on zamiast Franciszka pójdzie na śmierć. W trakcie oczekiwania na śmierć zakonnik nieustannie modlił się i przywoływał imię Najświętszej Pani. Zmarł 14 sierpnia 1941 r. po dwóch tygodniach głodu po zastrzyku z fenolu. Stało się to w wigilię uroczystości Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. I tak spełniło się objawienie z dzieciństwa. Gdy miał około 12 lat, poprosił Matkę Bożą, aby pokazała mu przyszłość. Ukazała mu się wówczas, trzymając dwie korony: białą i czerwoną. Biel symbolizowała wytrwałość w czystości, czerwień – męczeństwo. Maksymilian wytrwał w czystości i zginał śmiercią męczeńską. Papież Paweł VI beatyfikował ojca Maksymiliana 17 czerwca 1971 r., a w 1982 r. papież Jan Paweł II włączył go do pocztu świętych.

Ilona Biseada

Foto: Ilona Biseada, Anton Felic

cioși. În timpul liturghiilor a fost evidențiată postura eroică a martirului care îl iubea pe Dumnezeu, pe Sf. Fecioară Maria și pe aproapele mai mult decât propria viață. Părintele Maximilian Maria Kolbe a ajuns în lagărul Auschwitz în ziua de 28 mai 1941 și a primit ca deținut numărul 16670. În lagăr a fost de multe ori torturat și bătut. Durerea a suportat-o cu eroism, împărțind ultima firimitură de pâine cu ceilalți deținuți. Pe cei mâhniți i-a înveselit și încurajat să se consacre Neprihănitei. La sfârșitul lunii iulie 1941, din blocul în care a stat părintele Maximilian a evadat un deținut. În timpul apelului au fost aleși zece deținuți care au fost condamnați la moarte prin înfometare. Printre ei s-a aflat și Franciszek Gajowniczek, care avea să-și lase soția văduvă și copiii orfani. Părintele Maximilian Maria Kolbe s-a oferit să moară în locul lui Franciszek. Așteptând moartea, călugărul s-a rugat neîntreput și a invocat adesea numele Preasfintei Fecioare Maria. A murit în data de 14 august 1941, în ajunul Adormirii Maicii Domnului, după două săptămâni de înfometare și în urma unei injecții cu fenol și astfel s-a împlinit apariția din copilărie. Când avea în jur de 12 ani a rugat-o pe Maica Domnului să-i arate calea spre viitor. Maria i-a apărut atunci ținând în mâini două coroane: una albă și cealaltă roșie. Albul simboliza menținerea în castitate, iar roșul – martiriul. Maximilian a rezistat în curăție și a murit martir. Părintele Maximilian Maria Kolbe a fost beatificat de papa Paul al VI-lea pe 17 iunie 1971, iar în anul 1982, papa Ioan Paul al II-lea l-a declarat sfânt.

PATRONI ROKU 2017

ROK KORONACJI OBRAZU MATKI BOSKIEJ

Zarówno posłowie, jak i senatorowie RP są przekonani o szczególnym znaczeniu kultu maryjnego dla Polski. Sejm i Senat, w oddzielnych uchwałach, podjęli decyzje o ustanowieniu roku 2017 Rokiem 300-lecia Koronacji Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej.

W swym dokumencie senatorowie stwierdzają, że wydarzenie z 8 września 1717 r. przypomina koronację królów Polski i stanowi niejako dopełnienie aktu

PATRONII ANULUI 2017

ANUL ÎNCORONĂRII ICOANEI MAICII DOMNULUI

Atât deputații, cât și senatorii R.P. sunt convinși de semnificația specială a cultului marian pentru Polonia. Seimul și Senatul, în hotărâri separate, au luat decizia de a declara anul 2017, Anul Încoronării Icoanei Maicii Domnului de la Częstochowa, la cea de-a 300-a Aniversare.

În documentul lor, senatorii constată că evenimentul din 8 septembrie 1717 amintește de încorona-

króla Jana Kazimierza, który po cudownej obronie Jasnej Góry w roku 1655 w czasie „potopu szwedzkiego”, 1 kwietnia 1656 r. ogłosił Matkę Boską Królową i Patronką Królestwa Polskiego. Decyzją Stolicy Apostolskiej, po raz pierwszy poza Rzymem, pozwolono na koronację papieskimi diademami i używanie tytułu Królowej Korony Polskiej.

Koronacja stała się okazją do wielkiego dziękczynienia Matce Boskiej Jasnogórskiej za Jej opiekę nad polskim narodem. Ten akt prawny, uznający Maryję Królową Polski, był punktem odniesienia dla zrywów narodowych, kształtowania się idei wolności i niepodległości w XIX i XX w.

Z kolei posłowie stwierdzili, że „wizerunek Bogurodzicy na Jasnej Górze – otaczany czcią od ponad 600 lat – jest jednym z najważniejszych religijnych i materialnych skarbów narodowych. Jasna Góra jako duchowa stolica Polski stanowi główny ośrodek tego kultu i pielgrzymowania na ziemi polskiej. Sejm RP przekonany o szczególnym znaczeniu kultu maryjnego dla Polski – nie tylko w aspekcie religijnym, ale i społecznym, patriotycznym oraz kulturowym – ustanawia rok 2017 Rokiem 300-lecia Koronacji obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej” – głosi tekst uchwały sejmowej.

Ojciec Marian Waligóra, przeor klasztoru jasnogórskiego, z wdzięcznością przyjął uchwały Senatu i Sejmu, stwierdzając, że Jasna Góra jest miejscem naszej historii i ośrodkiem kultu religijnego dla całego Kościoła i wszystkich katolików. „Te uchwały dodają obchodom jubileuszowym blasku, bo przypominają nam, że znaczenie Jasnej Góry wykracza poza element religijny czy duchowy, który dla nas jest najważniejszy, ale pozwala zauważyć, że znaczenie tego miejsca dotyka historii całej Polski, a Jasna Góra jest wpleciona w dzieje naszej Ojczyzny” – powiedział ojciec Waligóra.

Przywołanie tego historycznego wydarzenia z 1717 r. i z tej okazji ustanowienie Roku 300-lecia Koronacji Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze jest znaczącym wkładem w propagowanie patriotycznej i religijnej tradycji Rzeczypospolitej, jest lekcją polskiego dziedzictwa i argumentem edukacyjnym dla młodego pokolenia.

rea regilor Poloniei și constituie, într-un fel, împlinirea actului regelui Jan Kazimierz, care în anul 1655, au reușit să se apere în mod miraculos la Jasna Góra, în timpul „potopului suedez”, iar pe data de 1 aprilie 1656 a declarat-o pe Maica Domnului, Regină și Patroană a Regatului Poloniei. Prin decizia Scaunului Apostolic, pentru prima dată, în afara Romei, s-a permis încoronarea cu diadema papală și folosirea titlului de Regină a Coroanei Poloneze.

Încoronarea a fost o ocazie de mari mulțumiri pentru Maica Domnului de la Jasna Góra, pentru grija ei față de poporul polonez. Acest act juridic care recunoaște pe Maria ca Regină a Poloniei a fost un moment de referință pentru mișcările naționale, pentru formarea ideii de libertate și independență în secolele al XIX-lea și al XX-lea.

La rândul lor, deputații au constatat că „imaginea Născătoarei de Dumnezeu de la Jasna Góra – cinstită de mai mult de 600 de ani – este una dintre cele mai importante comori naționale din punct de vedere religios și material. Jasna Góra, capitala religioasă a Poloniei, constituie centrul principal de cult și de pelerinaj pe pământul polonez. Seimul RP, convins de semnificația deosebită a cultului marian pentru Polonia – nu numai sub aspect religios, dar și social, patriotic și cultural – declară anul 2017, Anul Încoronării Icoanei Maicii Domnului de la Częstochowa, la a 300-a Aniversare” – spune textul hotărârii Seimului.

Părintele Marian Waligóra, starețul mănăstirii de la Jasna Góra, a primit cu mulțumire hotărârile parlamentare, constatând că Jasna Góra este un loc al istoriei noastre și un centru de cult religios pentru toată Biserica și pentru toți catolicii. „Aceste hotărâri dau strălucire ceremoniilor jubiliare, deoarece ne amintesc că semnificația Jasnej Góra, depășește elementul religios sau spiritual, care pentru noi este cel mai important, dar permite să observăm că semnificația acestui loc atinge istoria întregii Polonii, iar Jasna Góra este împletită în faptele patriei noastre” – a spus părintele Waligóra.

Amintirea evenimentului istoric din 1717 și cu această ocazie, declararea Anului Încoronării Icoanei Maicii Domnului la a 300-a Aniversare de la Jasna Góra, este o contribuție semnificativă în propagarea patriotică și religioasă a tradiției Republicii Poloneze, este o lecție a patrimoniului polonez și argument educațional pentru tânăra generație.

Barbara Breabăn

XI Europejskie Spotkanie Integracyjne Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Staraniem wiceprezesa Bogdana Polipciuca, Związek Polaków w Rumunii wsparł uczestnictwo 9 osób z Klubu Seniora przy „Domu Polskim” w Bukareszcie w XI Europejskim Spotkaniu Integracyjnym Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku, które odbyło się w dniach 25-30 czerwca tr. w Olsztynie. Sfinansowano nam bilety lotnicze do Polski, a organizatorzy imprezy zwrócili nam koszty biletów autobusowych z Warszawy do Olsztyna i z powrotem. Bardzo wcz-

A XI-a Întâlnire Europeană de Integrare a Universităților Poloneze de Vârsta a Treia

Prin eforturile depuse de vicepreședintele Bogdan Polipciuc, Uniunea Polonezilor din România a sprijinit participarea a 9 persoane de la Clubul Seniorilor de la „Dom Polski” București, în cea de a XI-a Întâlnire Europeană de Integrare a Universităților Poloneze de Vârsta a Treia care s-a desfășurat în zilele de 25-30 iunie în Olsztyn. Ne-au fost finanțate biletele de avion spre Polonia, iar organizatorii acestui eveniment ne-au returnat cheltuielile pentru biletele de autobuz din Varșo-

śnie otrzymaliśmy od organizatorów szczegóły programu spotkania.

Olsztyn to stolica województwa warmińsko-mazurskiego, licząca 176 tys. mieszkańców, o pięknej historii i wielu ciekawych zakątkach. Najślynniejszym olsztynianinem był Mikołaj Kopernik, który mieszkał tam w latach 1516-1521. To tutaj napisał pierwszy rozdział pracy „O obrotach sfer niebieskich”. Nad rzeką Łyną, przed zamkiem, stoi piękny, mosiężny pomnik naszego wielkiego astronoma, przy którym zrobiliśmy wiele zdjęć.

Zakwaterowanie i obrady odbywały się w pięknym, studenckim miasteczku Kortowo, nad jeziorem o tej samej nazwie. Właściwie jest to ogromny park, ze wspaniałym drzewostanem. Spędziliśmy tam pięć dni, w domach studenckich, z windą, w dwuosobowych pokojach o wspaniałym umeblowaniu i wystroju.

Gdy przybyliśmy 25 czerwca około południa, wpłaciliśmy wpisowe (50 zł od osoby) i zostaliśmy szybko i sprawnie rozlokowani. Każdy z nas otrzymał program i podarunek od organizatorów. O godzinie 20:00 byliśmy już na kolacji w ogromnej stołówce z bardzo sprawną obsługą. Wyżywienie mieliśmy różnorodne i smaczne.

W ogromnej auli uniwersyteckiej odbyło się spotkanie informacyjne wszystkich uczęszczających na Uniwersytety Trzeciego Wieku, pod przewodnictwem prezesa UTW w Olsztynie, pani Aldony Bagińskiej, oraz uroczyste otwarcie imprezy, w którym wzięli udział przedstawiciele władz centralnych i lokalnych (wojewoda warmińsko-mazurski i burmistrz Olsztyna) oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Spotkanie było sponsorowane przez dziewięć instytucji, a głównym sponsorem był Senat RP.

W spotkaniu wzięły udział liczne Uniwersytety Trzeciego Wieku z europejskich byłych krajów socjalistycznych oraz z Austrii, a uczestników było około 240. W programie imprezy były trzy główne tematy, nad którymi toczyły się dyskusje. Jeden z nich to „Jak budować pozytywny wizerunek środowiska polskiego w kraju zamieszkania”, a dwa pozostałe odnosiły się do ochrony praw mniejszości polskich w krajach europejskich oraz rozwiązywania problemów UTW. Nasza grupa uczestniczyła aktywnie w obradach, a prezes

via la Olsztyn și retur. Am primit foarte repede de la organizatori programul întâlnirilor.

Olsztyn este capitala voievodatului Varmia și Mazuria, cu 176 de mii de locuitori, cu o istorie frumoasă și multe locuri interesante. Cel mai renumit cetățean al Olsztynului a fost Nicolaus Copernic, care a locuit acolo între anii 1516-1521. Aici a scris primul capitol al lucrării „Despre revoluțiile sferelor celeste”. Pe râul Łyna, în fața castelului, este o statuie frumoasă din alamă a marelui nostru astronom, în fața căreia am făcut multe fotografii.

Cazarea și dezbaterile au avut loc în frumosul orașel studențesc Kortowo, lângă lacul cu același nume. De fapt, este un parc imens, cu un splendid arboret. Am petrecut cinci zile acolo, în căminele studențești, cu lift, în camere duble cu mobilier și decor deosebit.

Când am ajuns pe 25 iunie la amiază, am plătit (50 zloti de persoană) și am fost cazați rapid și eficient. Fiecare dintre noi a primit un program și un cadou de la organizatori. La ora 20:00 am fost la cină într-o cantină uriașă, cu servicii eficiente. Mâncarea era variată și gustoasă.

Întâlnirea de informare a tuturor participanților ai Universităților de Vârsta a Treia, a avut loc într-o aulă Universitară imensă, sub conducerea președintelui Universității de Vârsta a Treia din Olsztyn, Aldona Bagińska, precum și deschiderea festivă a evenimentului la care au participat reprezentanți ai autorităților centrale și locale (voievodul Varmia și Mazuria și primarul orașului Olsztyn), precum și Universitatea „Varmia-Mazuria”. Întâlnirea a fost sponsorizată de nouă instituții, iar principalul sponsor a fost Senatul Republicii Polone.

La această întâlnire au luat parte numeroase Universități de Vârsta a Treia din fostele țări socialiste europene, precum și din Austria care au participat la întâlnire, iar participanții au fost în jur de 240. Au fost discutate trei teme principale ale programului. Una dintre ele a fost „Cum să construim o imagine pozitivă a mediului polonez în țara de reședință”, în timp ce celelalte două se refereau la protecția drepturilor minorităților poloneze în țările europene și la rezolvarea problemelor Universităților de Vârsta a Treia. Grupul nostru a participat activ la dezbateri, iar președintele Bogdan Polipciuc a condus discuțiile privind drepturile minorităților naționale din România, inclusiv minoritatea poloneză.

Bogdan Polipciuc poprowadził nawet dyskusję na temat praw mniejszości narodowych w Rumunii, w tym mniejszości polskiej.

W czasie spotkania nawiązało się wiele przyjaźni pomiędzy uczestnikami. Oprócz obrad uczestniczyliśmy w Mszy św. w intencji uczestników spotkania (z pięknym koncertem na harfę, fortepian oraz muzyki wokalne), w rejsie po największym jeziorze mazurskim w Mikołajkach (jest ich aż 11), z pysznym obiadem, w ognisku przy jeziorze Kortowskim, z poczęstunkiem, muzyką i tańcami, oraz zwiedziliśmy stary Olsztyn. Było też uroczyste zakończenie, z wręczeniem upominków i dyplomów poszczególnych UTW dla organizatorów spotkania.

Zebraliśmy dużo wrażeń oraz uświadomiliśmy sobie wiele problemów Uniwersytetów Trzeciego Wieku, które mamy do rozwiązania w przyszłości. A główny wniosek to zadbanie o rozwój fizyczny i psychiczny seniorów dla dobra ich środowisk i społeczeństwa w ogóle, nie zapominając oczywiście o polskości.

Powróciliśmy LOT-em do Bukaresztu 1 lipca br. o trzeciej w nocy. Dziękujemy za ten pobyt w Polsce i możliwość udziału w tej miłej imprezie. Bóg zapłać!

Mariana Henter

Foto: Otto Batowski

În timpul întâlnirilor s-au legat multe prietenii între participanți. Pe lângă dezbateri, am participat la Sfânta Liturghie în intenția participanților (cu un concert frumos la harpă, pian și muzică vocală), la o croazieră pe cel mai mare lac mazurian din Mikołajki (sunt chiar 11), la o cină delicioasă, în jurul focului de tabără de pe lacul Kortowskie, cu băuturi răcoritoare, muzică și dansuri. Am vizitat vechiul oraș Olsztyn. A avut loc, de asemenea, o ceremonie de închidere solemnă, cu înmânare de cadouri și diplome individuale din partea Universităților de Vârsta a Treia pentru organizatorii întâlnirii.

Am adunat o mulțime de impresii și ne-am dat seama de multe dintre problemele Universităților de Vârsta a Treia pe care trebuie să le rezolvăm în viitor. Iar concluzia principală este să avem grijă de dezvoltarea fizică și mentală a vârstnicilor în beneficiul comunităților lor și al societății în general, fără a uita cursul polonității.

Ne-am întors cu avionul la București pe 1 iulie pe la ora trei noaptea. Vă mulțumim pentru această ședere în Polonia și pentru ocazia de a participa la acest eveniment frumos. Mulțumim lui Dumnezeu!

Trad. Ierzyńska Michalina Budaș

„COPIII COLOREAZĂ VIAȚA”

În parohia „Sfântul Maximilian Maria Kolbe” din Moara a avut loc, în perioada 19-22 iulie, campusul copiilor intitulat: „Copiii colorează viața”.

Oare ce e mai frumos: să fii cel care bucură copiii sau copilul care se bucură? Nu știu, pentru că în aceste zile am fost cu toții copii care se bucură și care bucură pe ceilalți în același timp. Am văzut că adevărata culoare a vieții nu e dată de pigmenți sau acuarele, ci e dată de un zâmbet mare, de doi ochi plini de lumină, de două picioare ce aleargă spre tine și de două brațe gata să te cuprindă. Adevărata culoare e în cuvintele calde, simple și spontane ale copiilor și în entuziasmul cu care privesc și primesc ei fiecare moment. În aceste zile am redescoperit cu toții cât de mult bine putem face doar prin faptul (deloc simplu) că suntem. Am descoperit că fiecare dintre noi este important și unic și că sunt lucruri pe care numai noi le putem face, sau oricum, nimeni nu

„DZIECI UBARVIAJĂ ȚYCIE”

W parafii pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe w Moarze, w dniach 19-22 lipca, odbył się kampus dla dzieci zatytułowany: „Dzieci ubarwiają życie”.

Co może być piękniejszego: być tym, który przynosi radość dzieciom czy dziecko, które się cieszy? Nie wiem, bo w tych dniach wszyscy byliśmy dziećmi, które się cieszą i które jednocześnie cieszą innych. Wiedziałam, że prawdziwego koloru życia nie nadają pigmenty czy akwarele, ale wielki uśmiech, dwoje oczu pełnych światła, dwie nogi biegnące do ciebie i dwoje rąk gotowych cię objąć. Prawdziwy kolor jest w ciepłych, prostych i spontanicznych słowach dzieci, w entuzjazmie, z którym widzą i przyjmują każdą chwilę. W tych dniach wszyscy ponownie odkryliśmy, jak wiele dobrego możemy zrobić, tylko poprzez sam fakt (wcale prosty), że istniejemy. Odkryliśmy, że każdy z nas jest ważny i jedyny i że są rzeczy, które tylko my

le va face așa cum le facem noi și, de asemenea, am văzut că sunt persoane pe care numai noi le putem iubi, persoane pentru care suntem tot ce au mai de preț.

Încă din prima zi, am pășit în acest campus cerându-i Domnului să ducă pașii noștri acolo unde e nevoie de noi, acolo unde putem face bine și am descoperit că acel loc e chiar cel în care ne aflăm acum. Aici putem aduce puțină culoare, puțin zâmbet, puțină iubire. Domnul nu ne cere să dăm mult, ci să dăm cu toată inima.

Zilele acestui campus ne-au purtat spre ceilalți în pas de dans, în pas alergător, și chiar și în pasul ștregarului uneori și ne-au umplut de culoare. Cred că aventura culorii abia de acum începe, acum când cu toții plecăm de la acest campus cu ceea ce avem, ochi pentru a vedea, urechi pentru a auzi, picioare pentru a merge spre ceilalți și două brațe lungi exact cât pentru a-i îmbrățișa pe ceilalți. Acestea ni s-au dat pentru a colora viața celorlalți. Eu colorez. Tu?

Și pentru ca lucrurile să fie complete am avut și o deviză: „Copiii colorează viața”, în jurul căreia am reușit, zic eu, să înseninăm locul și copiii, iar când am pus amprenta pe pânza (logo-ul activității noastre) am rostit cu glas tare noi toți copiii următoarea rugăciune: „Ajută-mă, Doamne, ca de acum înainte să dau culoare vieții mele și a celorlalți, trăind iubirea, generozitatea și entuziasmul Tău. Condu, Tăticule acești pași ai mei spre cei care au mai mare nevoie de mine. Ajută-mă să duc culoarea și lumina Ta la cei care stau în întuneric. Amin”.

możemy zrobić, albo też, że nikt ich nie robi tak, jak my możemy je zrobić. Dowiedziałam się także, że są osoby, które mogą być kochane tylko przez nas, osoby, dla których jesteśmy najważniejsi.

Już pierwszego dnia rozpoczęliśmy kampus, prosząc Pana Boga, aby prowadził nasze kroki tam, gdzie jesteśmy potrzebni, tam, gdzie możemy czynić dobro i odkryliśmy, że miejscem tym jest właśnie to, w którym się teraz znajdujemy. To tutaj możemy wnieść trochę koloru, trochę uśmiechu, trochę miłości. Pan nie żąda, abyśmy dawali wiele, ale żebyśmy dawali z całego serca.

Dni spędzone podczas kampusu prowadziły nas tanecznym krokiem do innych, w pośpiechu i czasami nawet łobuzerskim krokiem i wypełniały nas kolorem. Myślę, że przygoda z kolorami dopiero się zaczyna, teraz, kiedy wszyscy opuściliśmy już kampus z tym, co mamy: oczami, aby widzieć, uszami, aby słyszeć, nogami i dwiema długimi rękoma, aby móc nimi objąć innych. To wszystko otrzymaliśmy, aby ubarwić życie innym. Ja koloruję. A ty?

I aby wszystko było kompletne, mieliśmy de-wizę: „Dzieci ubarwiają życie”, wokół której zdołaliśmy, tak myślę, rozjaśnić i miejsce, i dzieci, a kiedy od-cisnęliśmy swoje ślady na płótnie (logo naszych dzia-łań), wypowiedzieliśmy głośno następującą modlitwę: „Pomóż mi Panie, abym odtąd nadał kolor mojemu ży-ciu i życiu innych, przeżywając miłość, hojność i Twój entuzjazm. Prowadź, Ojczy, moje kroki do tych, którzy najbardziej mnie potrzebują. Pomóż mi zanieść Twój kolor i światło do tych, którzy stoją w ciemności. Amen”.

În numele tutorilor participanților dorim să mulțumim tutorilor sponsorilor care au făcut posibilă desfășurarea acestui campus în special Uniunii Polonezilor din România care ne-a finanțat cea mai mare parte a cheltuielilor.

*Benedicta Toma
Fotografii trimise de către autor*

W imieniu wszystkich uczestników pragniemy podziękować wszystkim sponsorom, którzy przyczynili się do organizacji kampusu, a zwłaszcza Związku Polaków w Rumunii, który sfinansował największą część naszych wydatków.

*Tłum. Barbara Breabăn
Zdjęcia nadesłane przez autorkę*

KRONIKA BUKOWIŃSKICH POLAKÓW 1906

SIERPIEŃ

08.<02. – **Czerniowce:** W spadku po Bogdanie Łukasiewicz, synu Grzegorza, Bursa Katolicka im. Issakowicza otrzymała 2000 kor.

08.02. – **Lwów:** Ukazał się 207. numer „Kuriera Lwowskiego”, zawierający na stronach 6-7 „List z Bukowiny”, który oburzył polskich działaczy bukowińskich mijaniem się z prawdą. Wywołał uzasadnione repliki najpierw ze strony kronikarza „Gazety Polskiej”, a następnie ze strony Wydziału Bursy Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach.

08.03. – **Lwów:** W lwowskim „Słowie Polskim” ukazał się artykuł poświęcony zabiegom bukowińskich Polaków na rzecz zagrożonego nową ordynacją wyborczą mandatu do Rady Państwa. Jest w nim mowa o tym, iż przed dwoma tygodniami w tej sprawie z Bukowiny przybyła delegacja w składzie: prof. dr Alfred Halban, Feliks Passakas, dr Kajetan Stefanowicz i dr Stanisław Kwiatkowski.

08.05. – **Czerniowce:** Ukazał się 62. numer 24. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym przedrukowano z lwowskiej „Gazety Kościelnej” artykuł o „Stosunkach wyznaniowych na Bukowinie”.

08.05. – **Czerniowce:** Stowarzyszenie Rękodzielników Polskich „Gwiazda” urządziło zabawę taneczną połą-

CRONICA POLONEZILOR BUCOVINENI 1906

AUGUST

08.02. – **Cernăuți:** Din moștenirea rămasă după Bogdan Łukasiewicz, fiul lui Grzegorz, Internatul Catolic „Issakowicz” a primit 2000 de coroane.

08.02. – **Liov:** A apărut nr. 207 al „Curierului de Liov” care cuprindea la pag. 6-7 articolul „Scrisoare din Bucovina” care a indignat militanții polonezi bucovineni depășiți de adevăr. A cauzat replici justificate mai întâi din partea cronicarului „Gazetei Polone”, iar apoi din partea Conducerii Internatului Polonez „Adam Mickiewicz” din Cernăuți.

08.03. – **Liov:** În publicația „Cuvântul Polonez” din Liov a apărut articolul dedicat intervențiilor polonezilor bucovineni în problema amenințării prin noul sistem electoral a mandatului pentru Consiliul de Stat. Este vorba în el despre delegația din Bucovina care a sosit pentru această problemă cu două săptămâni înainte, în componența: prof. dr. Alfred Holban, Feliks Passakas, dr. Kajetan Stefanowicz și dr. Stanisław Kwiatkowski.

08.05. – **Cernăuți:** A apărut nr. 62 al anului 24 al „Gazetei Polone” în care a fost republicat articolul despre „Relațiile confesionale în Bucovina” din „Gazeta Religioasă”.

08.05. – **Cernăuți:** Asociația Meșteșugarilor polonezi „Gwiazda” a organizat o petrecere dansantă combinată cu reprezentarea de către amatori a comediei într-un act

czoną z amatorskim przedstawieniem jednoaktowej komedii Stanisława Dobrzańskiego „Kajcio”, w dodatku uzyskanym i powiększonym pomieszczeniu na zebrania, obchody i zabawy.

08.08. – Czerniowce: Odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków Towarzystwa Miłośników Sztuk Pięknych, którzy do zarządu wybrali m.in. Polaków: majora 22. pułku obrony krajowej Zygmunta Dobieckiego, właściciela dóbr i wiceprezydenta Banku Krajowego dr. Kajetana Stefanowicza, prymariusza szpitala ginekologicznego dr. Eugeniusza Mitkiewicza, lekarza dr. Józefa Rosenberga.

08.08. – Czerniowce: Deputacja stróżeńieckiej Rady Miejskiej (Hieronim Malczyński – wiceburmistrz, Teodor Iwanicki – radny i inni) wręczyła dyplom honorowego obywatela miasta prezydentowi kraju dr. Bleylebenowi.

08.09. – Czerniowce: Na posiedzeniu zarządu Koła Mieszanego TSL członek zarządu Grzegorz Cicimirski zdał sprawę z lustracji Czytelni Polskiej TSL na Kłokuczce, przeprowadzonej wspólnie z Tadeuszem Zubrzyckim. Zapowiedziano podjęcie działalności owej Czytelni w najbliższym czasie. Uchwalono przeprowadzić lustracje Czytelni TSL w Waszkowcach i Wyżnicy oraz uprosić Ottona Mieczysława Żukowskiego, aby jako delegat Koła uczestniczył w otwarciu Czytelni TSL w Nowym Sokołcu. Zarząd postanowił także otworzyć Czytelnię Polską na przedmieściu Kłokuczka.

08.09. – Czerniowce: W związku z „Listem z Bukowiny”, opublikowanym w „Kurierze Lwowskim” (1906, nr 207, s. 6-7), wydział Bursy im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach napisał „Wyjaśnienie”, które wydrukowano w 64. numerze „Gazety Polskiej” z niedzieli 12 sierpnia. Uprzedzonemu korespondentowi Z. wydział odpowiada faktami z dziejów Bursy.

08.12. – Czerniowce: Ukazał się 64. numer 24. rocznika „Gazety Polskiej”. Zapewne za „Słowem Polskim” przedrukowano w nim artykuł „Fiskus w walce z dobroczynnością”, ukazujący jak piękny i dobroczynny zamysł (domu dla samotnych kobiet, wyznickich fundatorów Rudkowskich) paraliżuje wymyślny podatek. W Kronice tego numeru superior i proboszcz kaczyckiej parafii rzymskokatolickiej ks. Wojciech Grabowski zaprzeczył szerzonym pogłoskom, jakoby mury nowego kościoła parafialnego popękały i groziły zawaleniem na pątników. Przy okazji przypomniał, iż gwarancją rzetelności budowy jest budowniczy świątyni prof. Talowski.

08.12. – Dornawatra: Miejscowi Polacy, reprezentujący przynajmniej 150 miejscowych rodzin, zgromadzili się, aby zaprotestować przeciwko pozbawianiu bukowinśkich Polaków mandatu do Rady Państwa i założyć upragnioną Czytelnię Polską TSL. Zgromadzenie uchwaliło stosowne telegramy do posła dr. Stanisława Głębińskiego, posła dr. Kajetana Stefanowicza, Koła Polskiego w Wiedniu i Feliksa Passakasa – prezesa bukowinśkiego Koła Polskiego. Adresaci telegramów również odpowiedzieli telegraficznie. Następnie uchwalono statut powoływanej Czytelni, wybrano przewodniczącego (Józef Racka – maszynista), jego zastępcę

„Kajcio” de Stanisław Dobrzański în încăperea mai mare care a fost obținută suplimentar pentru adunări, celebrări și petreceri.

08.08. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală anuală a membrilor Societății Iubitorilor de Arte Frumoase la care în conducere au fost aleși, printre alții, polonezii: maiorul regimentului 22 de apărare a țării Zygmunt Dobiecki, proprietarul bunurilor și vicepreședinte al Băncii Naționale, dr. Kajetan Stefanowicz, medicul primar al spitalului de ginecologie, dr. Eugeniusz Mitkiewicz, medicul dr. Józef Rosenberg.

08.08. – Cernăuți: Delegația Consiliului Orășenesc din Storojineț (Hieronim Malczyński – viceprimar, Teodor Iwanicki – consilier și alții) a înmănat o diplomă de cetățean de onoare al orașului, președintelui țării, dr. Bleyleben.

08.09. – Cernăuți: La ședința comitetului Cercului Mixt al SȘP, Grzegorz Cicimirski, membru în comitet a întocmit un raport de verificare a Societății Polone de Lectură a SȘP din Clocucica, realizată împreună cu Tadeusz Zubrzycki. S-a anunțat începerea activității acestei societăți în cel mai scurt timp. S-a hotărât realizarea verificărilor societăților de lectură a SȘP din Vășcăuți și Vijnița, precum și a-l îndupleca pe Otton Mieczysław Żukowski, ca în calitate de delegat al Cercului să participe la deschiderea Societății de Lectură a SȘP în Sologhețu Nou. Comitetul a decis, de asemenea, deschiderea Societății Polone de Lectură în suburbia Clocucica.

08.09. – Cernăuți: În legătură cu „Scrisoarea din Bucovina” publicată în „Curierul de Liov” (1906, nr. 207, pag. 6-7), conducerea Internatului „Adam Mickiewicz” din Cernăuți a redactat o „Clarificare”, care a fost publicată în nr. 64 al „Gazetei Polone” de duminică, 12 august. Corespondentului Z. avertizat, conducerea îi răspunde cu faptele referitoare la istoria Internatului.

08.12. – Cernăuți: A apărut nr. 64 al anului 24 al „Gazetei Polone”. În el a fost retipărit articolul „Fiscul în luptă cu binefacerea”, care arată cât de frumoasă și caritabilă este intenția (unei case pentru femei singure, fondată de fam. Rudkowski din Vijnița) dar care este paralizată de un impozit născocit, în mod cert după articolul apărut în publicația „Cuvântul Polonez”. În Cronica acestui număr, superiorul și parohul romano-catolic al parohiei din Cacica, pr. Wojciech Grabowski a contestat zvonurile răspândite, precum că zidurile noii biserici parohiale ar fi crăpate și amenință să se prăbușească peste pelerini. Cu această ocazie a amintit că, garanția construcției este asigurată de prof. Talowski, constructorul sanctuarului.

08.12. – Vatra Dornei: Polonezii din localitate, reprezentând cel puțin 150 de familii locale, s-au adunat pentru a protesta împotriva privării mandatului din Consiliul de Stat, pentru polonezii bucovineni și pentru înființarea mult așteptatei Societăți Polone de Lectură a SȘP. Adunarea a hotărât trimiterea telegramelor corespunzătoare deputatului dr. Stanisław Głębiński, deputatului dr. Kajetan Stefanowicz, Cercului Polonez din Viena și lui Feliks Passakas – președintele Cercului Polonez bucovinean. De asemenea, destinatarii telegramelor au răspuns telegrafic. A urmat adoptarea statutului pentru Societatea de Lectură, a fost ales președintele (Józef Racka – mecanic, locțiitorul său (Franciszek Kośmicki

(Franciszek Kościński – majster szewski i mieszczanin), członków wydziału (Edmund Traucel – kasjer tartaku parowego – sekretarz, Edward Chorwat – asystent tartaku, Juliusz Freszczyn – maszynista, Mieczysław Jastrzębski, Ludwinkiewicz, Wincenty Rawski – oficjał, Wojciech Rusin – mieszczanin, Józef Wojtek). Miejscowy Polak podpisany pseudonimem Góral z Dorny zdał sprawę z wiecu narodowego i zgromadzenia założycielskiego miejscowej Czytelni Polskiej TSL. List ów opublikowano pod ogólnym nagłówkiem „Wiec narodowy w Dornawatrze (Korespondencja »Gazety Polskiej«)” w 66. numerze z niedzieli 19 sierpnia.

08.12. – Żuczka: Miejscowa czytelnia fabryczna urządziła wycieczkę towarzyską do lasku Białą. W wycieczce wziął udział czerniowiecki „Sokół” z korpusami wakacyjnymi oraz wiele rodzin czerniowieckich. Uczestnikom przygrywała wyborna orkiestra fabryczna. Bogaty program rozrywkowy przygotował powołany komitet organizacyjny.

08.14. – Czerniowce: Wydział Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” sporządził wykaz ofiarodawców na pierwsze w dziejach Czerniowiec korpusy wakacyjne

08.14.-16. – Kaczyka: Trzydniowe obchody uroczystości związanych z Wniebowzięciem w kościele parafialnym. Porządek nabożeństw w tych dniach i udogodnienia komunikacyjne dla pielgrzymów podano w Kronice 60. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 29 lipca. Natomiast sprawozdanie z przebiegu obchodów „Odpust w Kaczyce” wydrukowano w 67. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 23 sierpnia. O uroczystości odpustowej jako wybitnie katolickiej i polskiej napisał autor podpisany imieniem Stach.

08.<15. – Czerniowce: Ks. dr Władysław Honorski, na własną prośbę zwolniony z obowiązków katechety w gimnazjum brzeżańskim, został kooperatorem w parafii czerniowieckiej.

08.15. – Sadogóra: Delegat Tadeusz Zubrzycki zlustrował założoną przez lwowskie Towarzystwo Oświaty Ludowej miejscową Czytelnę Polską, uporządkował i przejął ją na rzecz czerniowieckiego Koła TSL. W roku 1907 Czytelnia miała około 40 członków, a jej zbiory składały się ze stu książek i pięciu czasopism. Od 22 lipca 1906 do końca lutego 1907 r. w Czytelni odbyło się po kilka obchodów narodowych, odczytów T. Zubrzyckiego, wieczorków oraz wystawiono jasełka. Funkcję prezesa pełnił Antoni Pukacz, a sekretarza i bibliotekarza Jan W[roński?].

08.16. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Posiedzenie zarządu Koła Mieszanego TSL pod przewodnictwem wiceprezesa dr. Stanisława Kwiatkowskiego, a w obecności prezesa Koła Polskiego i TBPiCP Feliksa Passakasa, dwóch delegatów Czytelni sadogórskiej i jednego delegata Czytelni w Kaliczance. Dr Kwiatkowski zdał sprawę ze zgromadzenia założycielskiego Czytelni Polskiej TSL w Dornawatrze, na potrzeby której ofiarował 50 kor. z własnej kieszeni. Wydział Koła Mieszanego uchwalił zasilić bibliotekę nowej placówki prenumeratą „Gazety Polskiej”, „Ojczyzny” i „Słowa Polskiego”. Bibliotekarz złożył sprawozdanie z lustracji założonej przez Towarzystwo Oświaty Ludowej

– maistru cizmar și burghez), membrii secției (Edmund Traucel – casierul joagărului cu aburi – secretar, Edward Chorwat – asistent al joagărului, Juliusz Freszczyn – mecanic, Mieczysław Jastrzębski, Ludwinkiewicz, Wincenty Rawski – oficial, Wojciech Rusin – burghez, Józef Wojtek). Polonezul local semnat cu pseudonimul Munteanul din Dorna a relatat despre mitingul național și adunarea de constituire a Societății Polone de Lectură a SȘP din localitate. Această scrisoare a fost publicată cu titlul general „Mitingul național din Vatra Dornei (Corespondența «Gazetei Polone»)” în nr. 66 de duminică, 19 august.

08.12. – Jucica: Societatea de Lectură din fabrica din localitate a organizat o excursie de societate în pădurea Białą. În excursie a luat parte Asociația „Sokół” din Cernăuți cu taberele de vacanță și multe familii cernăuțene. Participanților le-a cântat orchestra specială a fabricii. Programul distractiv bogat a fost pregătit de un comitet organizatoric numit.

08.14. – Cernăuți: Secția Asociației de Gimnastică „Sokół” a făcut o listă cu donatorii pentru primele tabere din istoria Cernăuțiului.

08.14-16. – Cacica: Timp de trei zile au avut loc celebrările festivităților legate de Ridicarea la cer a PFM, în biserica parohială. Ordinea slujbelor în aceste zile și înlesnirile de comunicare pentru pelerini au fost date în Cronica din nr. 60 al „Gazetei Polone” de duminică, 29 iulie. În schimb, relatarea despre celebrări cu titlul „Hramul din Cacica” a fost tipărită în nr. 67 al „Gazetei Polone” de joi, 23 august. Despre festivitățile remarcabile catolice și poloneze ale hramului a scris autorul semnat cu prenumele Stach.

08.15. – Cernăuți: Pr. dr. Władysław Honorski, la cerea sa, a fost eliberat de obligațiile de catehet de la gimnaziul din Berejani rămânând colaborator în parohia din Cernăuți.

08.15. – Sadagura: Delegatul Tadeusz Zubrzycki a verificat Asociația Polonă de Lectură din localitate, întemeiată de Societatea de Învățământ Popular din Liov, a ordonat-o și a luat-o în posesia Cercului SȘP din Cernăuți. În anul 1907 Societatea de Lectură avea în jur de 40 de membri, iar colecțiile sale erau compuse dintr-o sută de cărți și cinci publicații. Din 22 iulie 1906 până la sfârșitul lunii februarie 1907 în Societatea de Lectură s-au desfășurat câteva manifestații naționale, prelegeri ținute de T. Zubrzycki, serate și s-au organizat „jasełka”. Funcția de președinte era îndeplinită de Antoni Pukacz, iar de secretar și bibliotecar de Jan Wroński (?).

08.16. – Cernăuți, sala Casei Polone: A avut loc ședința conducerii Cercului Mixt al SȘP, sub conducerea vicepreședintelui dr. Stanisław Kwiatkowski și în prezența președintelui Cercului Polonez și APAF și L Feliks Passakas, a doi delegați ai Societății de Lectură din Sadagura și unui delegat de la Societatea de Lectură din Caliceanca. Dr. Kwiatkowski a raportat de la adunarea de înființare a Societății Polone de Lectură a SȘP din Vatra Dornei, pentru a cărei necesități a oferit 50 coroane din buzunarul propriu. Filiala Cercului Mixt a hotărât să ajute biblioteca noii societăți cu abonamente la publicațiile: „Gazeta Polonă”, „Patria” și „Cuvântul Polonez”. Bibliotecarul a întocmit darea de seamă în urma verifi-

Czytelni Polskiej w Sadogórze i wniósł, aby w porozumieniu z Towarzystwem założycielskim wziąć pod opiekę sadogórską placówkę. Z kolei dwaj inni członkowie zarządu zrelacjonowali wyniki wyprawy do Kaczyki, a rozpoznawszy sytuację i uzyskawszy przyrzeczenie poparcia duchownych i nauczycieli zaproponowali rozpoczęcie szerokiej akcji oświatowo-narodowej w osadach polskich powiatu gurahumorskiego i stróżenieckiego.

08.02.<19. – Nowy Soloniec: W związku z korespondencjami Uczestnika, opublikowanymi wcześniej w „Gazecie Polskiej”, Daniel Mielnik i Władysław Świdorski wystosowali do redakcji polemiczne „Wyjaśnienie”, które opublikowano w 66. numerze „Gazety Polskiej” z niedzieli 19 sierpnia.

08.19. – Czerniowce: Ukazał się 66. numer 24. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym Kronikarz m.in. zapisał, iż miejscowi sokoli codziennie przygotowują się do sokolego zlotu w Zagrzebiu. Z Sadogóry na ów zlot wybiera się 2-3 sokołów, z Czerniowiec – dwunastu oraz kilka pań w strojach narodowych. Owe panie wezwały niewiasty galicyjskie, aby również w strojach narodowych zechciały im towarzyszyć.

08.19. – Czerniowce, ogród Domu Polskiego: Popis dziatwy kończącej korpusy wakacyjne. W programie znalazły się: koncert muzyczny, ćwiczenia gimnastyczne wolne starszych chłopców i młodszych dziewcząt, gry i zabawy, śpiewy i deklamacje, ćwiczenia wolne panien, budowa piramid, przemówienie prezesa Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i rozdanie nagród.

08.19. – Kaliczanka: Zgromadzenie członków Czytelni Polskiej TSL.

08.22. – Czerniowce: Powołana przez Rząd Krajowy komisja ze starostą Jakubem Mikulim na czele rozpoczęła działalność związaną z projektem wprowadzenia drugiego toru tramwajowego na odcinku od Pl. Franciszka Józefa do browaru Steinera.

08.<23. – Lwów: Sekcja finansowa Rady Miejskiej uchwaliła udzielenie czerniowieckiemu Towarzystwu Gimnastycznemu „Sokół” 200 kor. na korpusy wakacyjne.

08.23. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Posiedzenie zarządu Koła Mieszanego TSL z udziałem Kleina i Waltenbergera, jako opiniodawców w sprawie założenia Czytelni Polskiej TSL w Kaliczance.

08.25. – Czerniowce, wielka sala Domu Polskiego: Składkowy wieczór pożegnalny kapelana bukowski sokołów, zasłużonego i bardzo cenionego członka wydziału TBPiCP oraz innych stowarzyszeń polskich ks. Stanisława Sobieniowskiego, który opuszczał Czerniowce, by objąć funkcję katechety w gimnazjum brzeżańskim.

08.26. – Czerniowce: Wydział Stowarzyszenia Rękodzielników Polskich „Gwiazda” urządził kolejną zabawę dla swoich członków i ich rodzin. W programie znajdowały się deklamacje (m.in. Olgi Schwarzówny), monolog Ernesta Schwanna, jednoaktowa komedia Dobrzańskiego „Tajemnica” w wykonaniu m.in. panien Schwarzówny i Morawskiej, Regeera i Janiszewskiego oraz tańce.

cării făcute Societății Polone de Lectură din Sadagura de către Societatea de Învățământ Popular și a propus ca în înțelegere cu Societatea fondatoare să ia sub protecție filiala din Sadagura. Alți doi membri din conducere au relatat despre rezultatele călătoriei la Cacica, dar recunoscând situația și obținând promisiunea sprijinului preoților și cadrelor didactice au propus începerea unei acțiuni mai largi de instruire națională în așezările poloneze din districtele Gura Humorului și Storojineț.

08.-02.<19. – Solonețu Nou: În legătură cu corespondențele semnate „Participant” publicate anterior în „Gazeta Polonă”, Daniel Mielnik și Władysław Świdorski au adresat redacției o „Clarificare” polemică, care a fost publicată în nr. 66 al „Gazetei Polone” de duminică, 19 august.

08.19. – Cernăuți: A apărut nr. 66 al anului 24 al „Gazetei Polone” în care Cronicarul a scris, printre altele, că șoimii din localitate se pregătesc zilnic pentru întrunirea șoimilor în Zagreb. Din Sadagura pentru această întrunire se pregătesc 2-3 șoimi, din Cernăuți – doisprezece și câteva doamne în costume naționale. Aceste doamne au chemat femeile din Galiția să le însoțească, de asemenea, în costume naționale.

08.19. – Cernăuți, grădina Casei Polone: A avut loc parada copiilor care terminau taberele de vacanță. În program au fost cuprinse: concertul de muzică, exerciții libere de gimnastică ale băieților mai mari și ale fetelor mai mici, jocuri și distracții, cântece și recitări, exerciții libere ale doamnelor, construirea de piramide, prelegerea președintelui Societății de Gimnastică „Sokół” și împărțirea premiilor.

08.19. – Caliceanca: A avut loc adunarea membrilor Societății Polone de Lectură a SȘP.

08.22. – Cernăuți: A început activitatea o comisie guvernamentală, cu staroste Jakub Mikuli în frunte, legată de proiectul celei de-a doua linii de tramvai în sectorul de la Piața Franz Josef la berăria Steiner.

08.<23. – Liov: Secția financiară a consiliului Orășenesc a hotărât să acorde Societății de Gimnastică „Sokół” din Cernăuți 200 coroane pentru taberele de vacanță.

08.23. – Cernăuți, sala Casei Polone: A avut loc ședința Cercului Mixt al SȘP cu participarea lui Klein și Waltenberger, cei cu opinii în problema înființării Societății Polone de Lectură a SȘP în Caliceanca.

08.25. – Cernăuți, sala mare a Casei Polone: A avut loc seara de rămas bun cu chetă a capelanului șoimilor bucovineni pr. Stanisław Sobieniowski, membru merituos și foarte apreciat al filialei APAF și L, precum și al altor asociații poloneze, care părăsea Cernăuțiul pentru a prelua funcția de catehet la gimnaziul din Berejanî.

08.26. – Cernăuți: Filiala Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” a organizat încă o petrecere pentru membrii săi și familiile lor. În program au fost cuprinse recitări (printre altele a Olgăi Schwarzówna), monologul lui Ernest Schwann, comedia într-un act „Misterul” de Dobrzański în interpretarea doamnelor Schwarzówna și Morawska, a lui Reger și Janiszewski, precum și dansuri.

08.26. – Cernăuți: A apărut nr. 68 al anului 24 al „Gazetei Polone”, în care a fost publicat „Apelul către comunitatea poloneză”, chemând pe toți compatrioții bucovini-

08.26. – Czerniowce: Ukazał się 68. numer 24. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym opublikowano „Apel do polskiego społeczeństwa”, wzywający wszystkich bukowińskich rodaków do wpisywania się na członków Towarzystwa Szkoły Ludowej, wspierania tegoż datkami i zgodnej pracy dla wspólnego narodowego dobra.

08.26. – Czerniowce, ogród Domu Polskiego: Odbył się popis korpusów wakacyjnych połączony z zabawą ogrodową i tombolą.

08.26. – Mikułowa Polana, dom Lehockich: Na mocy podjętej uchwały wobec delegata czerniowieckiego Koła TSL Ignacego Żukowskiego zreorganizowano miejscową Czytelnię Polską lwowskiego Towarzystwa Oświaty Ludowej, przyłączając ją do TSL, którego statut odtąd w niej obowiązywał. Wybrano nowy wydział (Józef Lehocki senior – prezes, Jan Swancar – zastępca prezesa, Józef Lehowicz – sekretarz i bibliotekarz, Józef Lehocki junior – delegat, Jerzy Juraszek i Jan Kucharek – wydziałowi). Czytelnia mieściła się w domu Lehockich od początku, gromadząc licznych rodaków w niedziele i święta dla czytania i pogawędek. Od września 1906 r. Czytelnię przeniesiono do nowego domu nabytego przez Lehockich, którzy wraz z Kucharkami i Swancarami znani byli z ofiarności i pracy na rzecz zachowania i rozwoju polskości. Członkami nowej Czytelni TSL zostali prawie wszyscy miejscowi Polacy. Po zasileniu przez czerniowieckie Towarzystwo Bratniej Pomocy i Czytelnię Polską zbiory składały się z 200 dzieł i przygodnie dochodzących czterech czasopism. W roku 1906 I. Żukowski wygłosił kilka odczytów, a wydział urządził jeden wieczorek.

08.27. – Czerniowce, sala posiedzeń Domu Polskiego: Posiedzenie wydziału bukowińskiego politycznego Koła Polskiego. Uchwalono zwołanie walnego zjazdu delegatów wszystkich stowarzyszeń, gmin i osad polskich na Bukowinie.

08.28.-30. – Czerniowce: W poniedziałek (27 sierpnia) wieczorem w rezydencji OO. Jezuitów rozpoczęły się rekolekcje kapłańskie. Zgłoszenia przyjmował superior ks. Ignacy Mellina.

08.30. – Czerniowce: Wyjazd sokołów czerniowieckich (m.in.: Böhm, Gorecki, Bazyl Mokrański, Reger, Rottenburg, Tokarski, Wojciech Wejdelek z żoną) na zlot do Zagrzebia.

08.31. – Czerniowce: Dyrekcja (Władysław Sołtyński, A. Böhm, Stanisław Sołtyński – rachmistrz) opracowała „Sprawozdanie Bukow. Polsk. Tow. Zaliczkowego i Oszczęd. (Nowy Świat nr 3) za sierpień 1906”, opublikowane w rubryce Gospodarstwo, przemysł i handel 74. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 16 czerwca.

08.31. – Dornawatra: Góral z Dorny napisał do redakcji list, w którym donosi, iż na wieść o powołaniu Czytelni Polskiej TSL miejscowi Rumuni, Niemcy i Żydzi wrogo odnoszą się do Polaków, odmawiają wynajęcia lokalu na Czytelnię i wygadują: „wir brauchen keine Polen in Dorna”. W tych warunkach członkowie spotykają się w niedziele na przemian w mieszkaniach Ratzki i korespondenta.

dr Jan Bujak – Kraków

neni să se înscrie ca membrii ai Societății Școlii Populare, la sprijinirea ei prin donații și activități colective pentru binele național comun.

08.26. – Cernăuți, grădina Casei Polone: A avut loc parada taberelor de vacanță combinată cu petrecere în aer liber și tombolă.

08.26. – Poiana Micului, casa familiei Lehocki: Conform deciziei luate de față cu delegatul Cercului SȘP din Cernăuți, Ignacy Żukowski a fost reorganizată Societatea Polonă de Lectură din localitate aparținând Societății de Învățământ Popular din Liiov, anexând-o la SȘP al cărei statut, de acum, era obligatoriu. A fost ales noul comitet (Józef Lehocki senior – președinte, Jan Swancar – locțiitor al președintelui, Józef Lehowicz – secretar și bibliotecar, Józef Lehocki junior – delegat, Jerzy Juraszek și Jan Kucharek – șefii secțiilor). Societatea de Lectură se afla chiar de la început în casa familiei Lehocki adunând în zilele de duminică și sărbători numeroși concetățeni pentru lecturi și discuții. Din septembrie 1906 Societatea de Lectură a fost transferată într-o casă nouă cumpărată de familia Lehocki care, împreună cu familiile Kucharek și Swancar, erau cunoscuți pentru devotamentul și activitatea lor în problema păstrării și dezvoltării spiritului polonez. Membrii ai noii Societăți de Lectură a SȘP au rămas aproape toți polonezii din localitate. După ajutorul primit din partea Asociației Polone de Ajutor Frățesc și de Lectură din Cernăuți colecțiile se compuneau din 200 de opere și din patru publicații care ajungeau ocazional. În anul 1906 I. Żukowski a rostit câteva prelegeri, iar secția a organizat o serată.

08.27. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: A avut loc ședința filialei Cercului Politic Polonez din Bucovina. S-a hotărât convocarea congresului extraordinar al delegaților tuturor asociațiilor, comunelor și așezărilor poloneze din Bucovina.

08.28-30. – Cernăuți: Luni seara (27 august) la reședința Fraților Iezuiți au început recolecțiile preoțești. Anunțurile erau primite de pr. superior Ignacy Mellina.

08.30. – Cernăuți: Plecarea șoimilor cernăuțeni (printre alții: Böhm, Gorecki, Bazyl Mokrański, Reger, Rottenburg, Tokarski, Wojciech Wejdelek cu soția) la întrunirea de la Zagreb.

08.31. – Cernăuți: Conducerea (Władysław Sołtyński, A. Böhm, Stanisław Sołtyński – contabil) a întocmit „Darea de Seamă a Societății Polone Bucovinene de Creditare și Economii (Lumea Nouă nr. 3) pentru august 1906” publicată în rubrica Economie, industrie și comerț în nr. 74 al „Gazetei Polone” de duminică, 16 iunie.

08.31. – Vatra Dornei: Munteanul din Dorna a trimis la redacție o scrisoare, în care informează că la știrea despre înființarea Societății Polone de Lectură a SȘP, românii, germanii și evreii din localitate se comportă ostil față de polonezi, refuză să închirieze localul pentru societate și trăncănesc: „Wir brauchen keine Polen in Dorna”. În aceste condiții membrii se întâlnesc duminică în locuințele lui Ratzki și a corespondentului, cu schimbul.

WRZESIEŃ

- 3 IX** – 155. rocznica śmierci **Władysława Syrokomli** (1823-1862), poety i tłumacza;
9 IX – 110. rocznica urodzin **Edwarda Szymańskiego** (1907-1943), poety, satyryka i dziennikarza;
10 IX – 90. rocznica urodzin **Ryszarda Łuźnego** (1927-1998), historyka literatur słowiańskich, komparatysty, tłumacza;
13 IX – 100. rocznica urodzin **Tadeusza Orłowskiego** (1917-2017), lekarza, pioniera polskiej transplantologii, taternika;
14 IX – 70. rocznica urodzin **Jerzego Popieluszki** (1947-1984), księdza, kapelana „Solidarności” zamordowanego przez funkcjonariuszy SB;
15 IX – 240. rocznica urodzin **Henryka Lubomirskiego** (1777-1850), polityka, mecenas sztuki, założyciela Muzeum Książąt Lubomirskich we Lwowie;
18 IX – 210. rocznica śmierci **Franciszka Smuglewicza** (1745-1807), malarza;
19 IX – 120. rocznica śmierci **Kornela Ujejskiego** (1823-1897), poety i publicyisty;
20 IX – 110. rocznica urodzin **Stefana Kieniewicza** (1907-1992), historyka i archiwisty, badacza historii Polski XIX w.;
24 IX – 80. rocznica urodzin **Juliusza Loranca** (1937), kompozytora, aranżera, pianisty;
27 IX – 405. rocznica śmierci **Piotra Skargi** (1536-1612), kaznodziei, pisarza religijnego;
28 IX – 30. rocznica śmierci **Romana Brandstaettera** (1906-1987), pisarza, poety, dramaturga;
29 IX – 180. rocznica urodzin **Michała Bałuckiego** (1837-1901), komediopisarza, prozaika, poety i publicyisty; 270. rocznica urodzin **Józefa Wybickiego** (1747-1822), pisarza i polityka, autora słów Mazurka Dąbrowskiego.

PAŹDZIERNIK

- 1 X** – 40. rocznica śmierci **Henryka Warsa** (1902-1977), kompozytora, pianisty, dyrygenta, pioniera jazzu w Polsce;
2 X – 115. rocznica urodzin **Jerzego Zawieyskiego** (1902-1969), pisarza, eseisty, dramatopisarza;
3 X – 55. rocznica śmierci **Grzegorza Timofiejewa** (1908-1962), pisarza, poety, tłumacza;
5 X – 10. rocznica śmierci **Władysława Kopalińskiego** (1907-2007), wydawcy, felietonisty, leksykografa;
6 X – 135. rocznica urodzin **Karola Szymanowskiego** (1882-1937), kompozytora i pianisty;
9 X – 115. rocznica urodzin **Jerzego Kreczmara** (1902-1985), reżysera, eseisty, teatrologa, tłumacza;
10 X – 110. rocznica urodzin **Wandy Jakubowskiej** (1907-1998), reżysera filmowego, pedagoga;
11 X – 50. rocznica śmierci **Haliny Poświatowskiej** (1935-1967), poetki;

SEPTEMBRIE

- 3 IX** – 155 de ani de la moartea lui **Władysław Syrokomla** (1823-1862), poet și traducător;
9 IX – 110 de ani de la nașterea lui **Edward Szymański** (1907-1943), poet, satiric și jurnalist;
10 IX – 90 de ani de la nașterea lui **Ryszard Łuźny** (1927-1998), istoric al literaturii slave, al literaturii comparate, traducător;
13 IX – 100 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Orłowski** (1917-2017), medic, pionier al transplantologiei poloneze, alpinist;
14 IX – 70 de ani de la nașterea lui **Jerzy Popieluszko** (1947-1984), preot, capelanul „Solidarității” ucis de funcționarii Serviciilor Secrete;
15 IX – 240 de ani de la nașterea lui **Henryk Lubomirski** (1777-1850), politician, mecena al artei, fondatorul Muzeului Ducilor Lubomirski din Liiov;
18 IX – 210 ani de la moartea lui **Franciszek Smuglewicz** (1745-1807), pictor;
19 IX – 120 de ani de la moartea lui **Kornel Ujejski** (1823-1897), poet și publicist;
20 IX – 110 ani de la nașterea lui **Stefan Kieniewicz** (1907-1992), istoric și arhivist, cercetător al istoriei Poloniei din sec. XIX;
24 IX – 80 de ani de la nașterea lui **Juliusz Loranc** (1937), compozitor, aranjour, pianist;
27 IX – 405 ani de la moartea lui **Piotr Skarga** (1536-1612), predicator, autor al textelor religioase;
28 IX – 30 de ani de la moartea lui **Roman Brandstaetter** (1906-1987), scriitor, poet, dramaturg;
29 IX – 180 de ani de la nașterea lui **Michał Bałucki** (1837-1901), scriitor de comedii, prozator, poet și publicist; 270 de ani de la nașterea lui **Józef Wybicki** (1747-1822), scriitor și politician, autorul cuvintelor Mazurcii lui Dąbrowski (imnul Poloniei).

OCTOMBRIE

- 1 X** – 40 de ani de la moartea lui **Henryk Wars** (1902-1977), compozitor, pianist, dirijor, pionier al jazz-ului în Polonia;
2 X – 115 ani de la nașterea lui **Jerzy Zawieyski** (1902-1969), scriitor, eseist, dramaturg;
3 X – 55 de ani de la moartea lui **Grzegorz Timofiejew** (1908-1962), scriitor, poet, traducător;
5 X – 10 ani de la moartea lui **Władysław Kopaliński** (1907-2007), editor, foiletonist, lexicograf;
6 X – 135 de ani de la nașterea lui **Karol Szymanowski** (1882-1937), compozitor și pianist;
9 X – 115 ani de la nașterea lui **Jerzy Kreczmar** (1902-1985), regizor, eseist, teatrolog, traducător;
10 X – 110 ani de la nașterea lui **Wandei Jakubowska** (1907-1998), regizor de film, pedagog;
11 X – 50 de ani de la moartea lui **Halinei Poświatowska** (1935-1967), poetă;

13 X – 75. rocznica urodzin **Jana Kantego Pawluśkiewicza** (1942), pianisty, kompozytora;
15 X – 200. rocznica śmierci **Tadeusza Kościuszki** (1746-1817), generała, naczelnika powstania narodowego w 1794 r., uczestnika walk o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki;
16 X – 155. rocznica urodzin **Antoniego Franciszka Madeyskiego** (1862-1939), rzeźbiarza;
17 X – 170. rocznica urodzin **Władysława Belzy** (1847-1913), poety, dramaturga, autora utworów dla dzieci;
18 X – 95. rocznica urodzin **Olgerda Terleckiego** (1922-1986), prozaika, krytyka;
19 X – 30. rocznica śmierci **Igora Newerlego** (1903-1987), pisarza;
20 X – 45. rocznica śmierci **Magdaleny Samozwaniec** (1894-1972), pisarki;
21 X – 90. rocznica śmierci **Gustawa Danilowskiego** (1871-1927), pisarza, działacza politycznego;
22 X – 95. rocznica urodzin **Tadeusza Machla** (1922-2003), kompozytora, organisty, profesora Akademii Muzycznej w Krakowie;
23 X – 90. rocznica urodzin **Leszka Kolakowskiego** (1927-2009), filozofa, eseisty, publicysty;
27 X – 75. rocznica urodzin **Lecha Falandysza** (1942-2003), prawnika, polityka;
29 X – 95. rocznica urodzin **Zbigniewa Wójcika** (1922-2014), historyka;
30 X – 110. rocznica urodzin **Kazimierza Sowińskiego** (1907-1982), poety, wydawcy, dziennikarza;
31 X – 65. rocznica śmierci **Adolfa Chybińskiego** (1880-1952), muzykologa, historyka muzyki, autora „Słownika muzyków dawnej Polski”.

13 X – 75 de ani de la nașterea lui **Jan Kanty Pawluśkiewicz** (1942), pianist, compozitor;
15 X – 200 de ani de la moartea lui **Tadeusz Kościuszko** (1746-1817), general, comandant al insurjecției naționale din anul 1794, participant la luptele pentru independență ale Statelor Unite ale Americii;
16 X – 155 de ani de la nașterea lui **Antoni Franciszek Madeyski** (1862-1939), sculptor;
17 X – 170 de ani de la nașterea lui **Władysław Belza** (1847-1913), poet, dramaturg, autor al creațiilor pentru copii;
18 X – 95 de ani de la nașterea lui **Olgerd Terlecki** (1922-1986), prozator, critic;
19 X – 30 de ani de la moartea lui **Igor Newerly** (1903-1987), scriitor;
20 X – 45 de ani de la moartea **Magdalenei Samozwaniec** (1894-1972), scriitoare;
21 X – 90 de ani de la moartea lui **Gustaw Danilowski** (1871-1927), scriitor, militant politic;
22 X – 95 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Machl** (1922-2003), compozitor, organist, profesor al Academiei de Muzică din Cracovia;
23 X – 90 de ani de la nașterea lui **Leszek Kolakowski** (1927-2009), filosof, eseist, publicist;
27 X – 75 de ani de la nașterea lui **Lech Falandysz** (1942-2003), jurist, politician;
29 X – 95 de ani de la nașterea lui **Zbigniew Wójcik** (1922-2014), istoric;
30 X – 110 ani de la nașterea lui **Kazimierz Sowiński** (1907-1982), poet, editor, jurnalist;
31 X – 65 de ani de la moartea lui **Adolf Chybiński** (1880-1952), muzicolog, istoriograf muzical, autor al „Dicționarului muzicienilor din Polonia de altădată”.

15. POLSKI WPIS NA LISTE UNESCO

Na 41. Sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO, która miała miejsce w tym roku w miesiącu lipcu w Krakowie, wpisano na Listę kopalnie ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach.

Kopalnie ołowiu, srebra i cynku w Tarnowskich Górach są największymi i najbardziej znaczącymi historycznie kopalniami tych rud w Polsce. Położone na Nizinie Śląskiej, w południowej części Polski, w jednej z europejskich prowincji metalogenicznych, od średniowiecza były ważnym miejscem w procesie metalurgicznym w Europie. Tarnogórskie górnictwo wyróżniało się ponadto w XIX w. zintegrowanym systemem odwadniającym i zaopatrującym ludność oraz przemysł w regionie w wodę, będąc jednym z największych tego typu rozwiązań na świecie.

Tarnowskie Góry wyróżnia na tle innych ośrodków górniczych w Europie zakres w jakim zachowały się wyrobiska górnicze i niezwykle mądre podejście do gospodarowania zasobami środowiska, które doprowadziło do zlikwidowania zagrożenia wodnego i jednoczesnego zagospodarowania wody na potrzeby ludzi.

AL 15-LEA ÎNSCRIS POLONEZ PE LISTA UNESCO

La a XLI-a Sesiune a Comitetului pentru Patrimoniul Mondial UNESCO care a avut loc în anul acesta în luna iulie, la Cracovia, au fost înscrise pe listă minele de plumb, argint și zinc împreună cu sistemul de gospodărire a apelor subterane din Tarnowskie Góry.

Minele de plumb, argint și zinc din Tarnowskie Góry sunt cele mai mari și cele mai semnificative din punct de vedere istoric din Polonia. Așezate în Câmpia Sileziană, în partea de sud a Poloniei, într-una din provinciile europene metalogenice, încă din Evul Mediu au fost un loc important în procesul metalurgic din Europa. Mineritul din Tarnowskie Góry, era cunoscut în secolul al XIX-lea prin sistemul integrat de drenare a minelor și de aprovizionare cu apă a populației și a industriei din regiune, fiind una din cele mai mari amenajări de acest gen din lume.

Ce deosebește Tarnowskie Góry de alte centre miniere din Europa, este amploarea cu care s-au păstrat lucrările miniere și abordarea deosebit de înțeleaptă a administrării resurselor mediului care a înlăturat pericolul de inundații și în același timp a gospodărit apa pentru nevoile populației.

„Dziękujemy Światu, dziękujemy Komitetowi Światowego Dziedzictwa UNESCO. Cieszymy się, że wyjątkowa wartość naszego górniczego dziedzictwa stała się powszechnie uznana. Byliśmy to winni naszemu przodkowi, jak i przyszłym pokoleniom, aby świadectwo przeszłości stało się świadectwem w przyszłości. Jesteśmy również świadomi, że tytuł ten to nie tylko prestiż, ale wielkie zobowiązanie. Jestem dumny i przepełniony radością” – skomentował decyzję Komitetu Światowego Dziedzictwa Zbigniew Pawlak, wiceprezes Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, które opiekuje się tarnogórskimi podziemiami i przygotowało wnioski o wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa.

Zabytkowa Kopalnia Srebra oraz Sztolnia Czarnego Pstrąga zostały udostępnione turystom już w roku 1957. Jest to najdłuższa podziemna trasa turystyczna w Polsce, którą turyści pokonują łodziami. Wpis na Listę spowoduje wzrost liczby turystów, zwłaszcza tych przybywających z innych stron, z czego cieszą się mieszkańcy Tarnowskich Gór.

Tarnogórskie zabytki były jedynym obiektem przemysłowym wśród 33 tegorocznych wniosków o wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

„Mulțumim Lumii, mulțumim Comitetului Patrimoniului Mondial UNESCO. Ne bucurăm că valoarea deosebită a patrimoniului nostru minier a fost recunoscută universal. Am fost datori aceasta strămoșilor noștri, precum și generațiilor viitoare, ca mărturia trecutului să devină o mărturie a viitorului. Suntem, de asemenea, conștienți că titlul acesta este nu numai prestigiu, dar și o mare obligație. Sunt mândru și plin de bucurie” – a comentat decizia Comitetului Patrimoniului Mondial, Zbigniew Pawlak, vicepreședintele Asociației Iubitorilor Ținutului Tarnowskie Góry, care are grijă de traseele subterane și care a pregătit documentația pentru înscrișul pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO, în colaborare cu Institutul Național de Patrimoniu.

Istorică Mină de Argint, precum și Galeria Păstrăvului Negru au fost accesibile turiștilor încă din anul 1957. Acesta este cel mai lung traseu turistic subteran din Polonia, pe care turiștii îl străbat cu barca. Înscrierea pe Listă va aduce mai mulți turiști, mai ales pe cei veniți din alte părți, de care se bucură locuitorii orașului Tarnowskie Góry.

Monumentele din Tarnowskie Góry au fost singurul obiect industrial, printre cei 33 de candidați din anul acesta pentru înscriere pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Barbara Breabăn

PAMIEĆ ŚWIATA

ARCHIWUM BIURA ODBUDOWY STOLICY

W 2011 r. na listę „Pamięć Świata” wpisane zostało Archiwum Biura Odbudowy Stolicy. Biuro zostało powołane w 1945 r. w celu odbudowy Warszawy, zniszczonej w czasie II wojny światowej. Zatrudniało architektów, urbanistów, inżynierów różnych specjalności, ekonomistów i prawników. Dzięki Wydziałowi Architektury Zabytkowej odbudowano Stare i Nowe Miasto, Trakt Królewski i Łazienki. Przy odbudowie miasta kierowano się zachowanymi panoramami miasta i pejzażami, m. in. z obrazów Canaletta.

W pracach Biura Odbudowy Stolicy (BOS) wykorzystano szereg propozycji urbanistycznych zawartych w przedwojennym projekcie generalnym rozwoju Warszawy, który w 1937 r. otrzymał złoty medal na światowej wystawie „Sztuka i technika w życiu codziennym” w Paryżu.

Archiwum BOS ilustruje skalę zniszczeń i kolejne etapy przy rekonstrukcji zabytków i odtwarzaniu zniszczonej stolicy. Inwentaryzację barykad i opis stanu poszczególnych budynków zaczęto wykonywać już w marcu i kwietniu 1945 r., często ołówkiem i na słabym papierze, jedynym, który był wówczas pod ręką.

Archiwum BOS, które przechowywane jest w Archiwum Państwowym miasta stołecznego Warszawy, składa się z 14.679 teczek zawierających pierwsze koncepcje odbudowy i przebudowy miasta, sprawozda-

MEMORIA LUMII

ARHIVA BIROULUI RECONSTRUIRII CAPITALEI

În anul 2011, pe lista „Memoria Lumii” a fost înscrisă Arhiva Biroului Reconstruirii Capitalei. Biroul a fost înființat în anul 1945, în scopul reconstruirii Varșoviei distruse în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. Angaja arhitecți, urbanști, ingineri de diferite specializări, economiști și juriști. Datorită Secției de Arhitectură a Monumentelor, au fost reconstruite: Orașul Nou și Vechi, Drumul Regal și Łazienki. La reconstrucția orașului au fost luate în considerare și păstrate panoramele orașului și peisajele de pe tablourile lui Canaletto.

În lucrările Biroul Reconstruirii Capitalei (BRC), s-au folosit o mulțime de propuneri urbanistice din proiectul general de dezvoltare a Varșoviei de dinaintea războiului, care în anul 1937, a primit medalia de aur la expoziția mondială „Arta și tehnica în viața cotidiană” de la Paris.

Arhiva BRC ilustrează amploarea distrugerilor și diferitele etape în reconstrucția monumentelor și refacerea capitalei distruse. Inventarierea baricadelor, precum și descrierea stării fiecărei clădiri a început încă din martie și aprilie 1945, adeseori cu creionul pe o hârtie oarecare, unica care era atunci la îndemână.

Arhiva BRC care este păstrată în Arhiva de Stat a orașului-capitală Varșovia, se compune din 14.679 de dosare ce conțin primele concepții de reconstruire și re-

nia z ich przebiegu, opracowania założeń urbanistycznych i finansowych, plany ogólne poszczególnych dzielnic, plany sieci drogowej i energetycznej, zieleni i konkretnych budynków oraz zdjęcia lotnicze z lat 1945-1953.

Odbudowa całkiem zniszczonego miasta była wówczas czymś zupełnie wyjątkowym. Obowiązujące wówczas zasady konserwatorskie sprzeciwiały się rekonstrukcji zniszczonych zabytków. Dzięki przełamaniu tej zasady przez pracowników BOS odbudowano nie tylko Warszawę, ale i Główne Miasto w Gdańsku, rynek we Wrocławiu, a nawet zabytkowe zespoły miejskie w Niemczech i w innych krajach, które zawsze odwoływały się do precedensu warszawskiego.

Pojawiają się kontrowersje związane z tym, czy części kamienic przeznaczonych do zburzenia nie dałoby się uratować. Trudno jest to dzisiaj ocenić, prawdopodobnie częściowo tak było, jednak praca dokonana przez architektów i inżynierów z BOS-u jest tak ogromna, że należy im się wielki szacunek, a czasy, w których działali nie należały do najłatwiejszych.

W 2009 i 2010 r. – dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Archiwum Państwowe miasta stołecznego Warszawy przeprowadziło konserwację i digitalizację ponad 11 tys. stron dokumentów wytworzonych w wyniku działalności BOS. Cyfrowe kopie dokumentacji dostępne są w pracowni naukowej archiwum.

Dokumenty Archiwum Biura Odbudowy Stolicy są niepowtarzalnym źródłem historycznym, dokumentującym zakres podjętych prac, dokonanej rekonstrukcji Warszawy, szczególnie jej historycznej dzielnicy – Starego Miasta, które już w 1980 r. zostało wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

facere a oraşului, rapoarte privind desfăşurarea lor, elaborarea concepţiilor urbanistice şi financiare, planuri generale ale cartierelor, reţelelor de drumuri şi energetice, spaţiilor verzi şi ale unor clădiri concrete, precum şi fotografii din avion din anii 1945-1953.

Reconstruirea oraşului distrus în totalitate a fost atunci ceva cu totul deosebit. Regulile de conservare în vigoare nu permiteau reconstruirea monumentelor distruse. Prin încălcarea acestei reguli de către angajaţii BRC, au fost reconstruite nu numai Varşovia, dar şi oraşul principal din Gdańsk, centrul oraşului Wrocław, chiar complexuri orăşeneşti de patrimoniu din Germania şi alte state, care tot timpul se raportau la precedentul varşovian.

Apar şi controverse legate de faptul că dacă o parte din clădirile destinate demolării n-ar fi putut fi salvate. E greu de apreciat astăzi, dar probabil că, în parte, așa a fost, totuşi munca făcută de arhitecţii şi inginerii din BRC a fost uriaşă, iar lor li se cuvine o apreciere deosebită, iar timpurile în care au lucrat nu au fost cele mai uşoare.

În anii 2009 şi 2010 – datorită dotărilor de la Ministerul Culturii şi Patrimoniului Naţional – Arhiva de Stat a oraşului Varşovia a procedat la conservarea şi digitalizarea a mai mult de 11 mii de pagini de documente ale Biroului Reconstruirii Capitalei. Copiile digitale ale documentaţiei sunt accesibile în laboratorul ştiinţific al arhivei.

Documentele Arhivei Biroului Reconstruirii Capitalei sunt un izvor istoric nerepetabil privind gama lucrărilor întreprinse în reconstruirea Varşoviei, mai ales în cartierul ei istoric – Oraşul Vechi, care deja în anul 1980, a fost înscris pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Barbara Breabăn

POLONUS

Pismo Związku Polaków w Rumunii | Revista Uniunii Polonezilor din România

ISSN 1223-4192

Str. Ion Vodă Viteazul nr 5

720034 Suceava

Tel./fax: +40 230 520355

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

Kolektyw redakcyjny | Colectivul de redacție

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Barbara Breabăn

Maria Meţec

Alina Valentina Spaine

Ilona Biseada

Iuliana Agneşca Dascălu

Ierzynka Michalina Budaş

DTP

MARCU SIMONA-ADRIANA
persoana fizica autorizata

Druk | Tipar

